

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

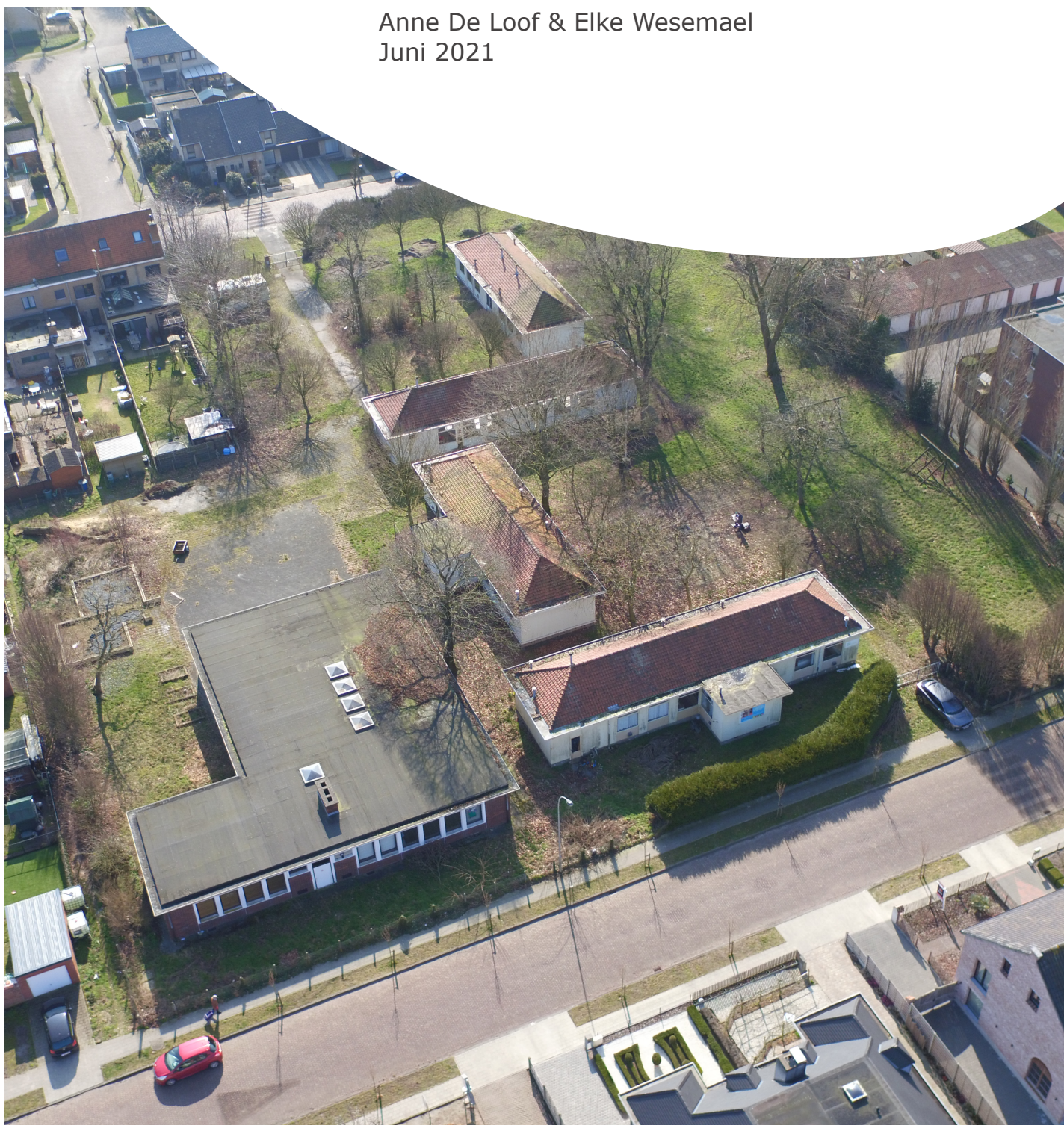
RAPPORT 1032

Archeologienota
Eeklo, Hugo Verrieststraat

Slopen van gebouwen

Deel 1: Verslag van Resultaten

Anne De Loof & Elke Wesemael
Juni 2021

ARON-RAPPORT 1032

ARCHEOLOGIENOTA

EEKLO, HUGO VERRIESTSTRAAT 30. SLOPEN VAN GEBOUWEN

Anne De Loof & Elke Wesemael

Tongeren
2021

Colofon

ARON rapport 1032 – Archeologienota - Eeklo, Hugo Verrieststraat 30. Slopen van gebouwen

Erkend archeoloog:	Anne De Loof (OE/ERK/Archeoloog/2018/00203)
Auteurs:	Anne De Loof & Elke Wesemael
Bijdragen:	/
Foto's en tekeningen:	ARON bv (tenzij anders vermeld)
Wettelijk depot:	D/2021/12.651/69

ARON bv bewaart op een beveiligde wijze enkel informatie over opdrachtgevers en initiatiefnemers met specifieke doelen. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Gegevens worden op vraag van de opdrachtgevers of initiatiefnemers aangepast of gewist.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bv mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bv

Archeologisch Projectbureau
Neremweg 110
3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel: 012/225.250

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	3
DEEL 1. VERSLAG VAN RESULTATEN	5
HOOFDSTUK 1. BUREAUONDERZOEK.....	5
1 Beschrijvend gedeelte.....	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Archeologische voorkennis	7
1.3 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden	7
1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen	8
1.5 Werkwijze, verloop en actoren	11
2. Assessment.....	12
2.1 Situering van het onderzoeksgebied	12
2.2 Historische situering.....	18
2.2.1 Beknopte historiek van Eeklo.....	18
2.2.2. Beknopte historiek van het onderzoeksterrein	19
2.3 Archeologische situering van het onderzoeksgebied	27
2.4 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen.....	29
3. Conclusie	30
3.1 Vertaling naar archeologische verwachting	30
3.1.1 Archeologisch potentieel	30
3.1.2 Verwachte diepteligging en gaafheid.....	32
3.2 Impact van de geplande werken.....	32
3.3 Afweging noodzaak vervolgonderzoek.....	33
4. Samenvatting.....	35
DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	37
1. Gemotiveerd advies.....	37
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.....	37
1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied	37
1.3 Impact van de geplande bodemingrepen	37
1.4 Bepaling van maatregelen.....	39

BIBLIOGRAFIE

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Periodentabel A4
- Bijlage 2: Kadasterplan
- Bijlage 3: Afbeeldingenlijst
- Bijlage 4: Fotografisch verslag
- Bijlage 5: Opmetingsplan bestaande toestand
- Bijlage 6: Opmetingsplan nieuwe toestand
- Bijlage 7: Terreinprofiel AA bestaande toestand
- Bijlage 8: Terreinprofiel AA nieuwe toestand

INLEIDING

De initiatiefnemer plant op een ca. 7600 m² groot gebied langs de Hugo Verrieststraat 30 in Eeklo (prov. Oost-Vlaanderen) de sloop van drie van de vijf bestaande schoolgebouwen. Na de sloop van de gebouwen en het verwijderen van de verhardingen, wordt het terrein heraangelegd met een grasveld. Voor dit project is een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist.

Gezien voor de realisatie van dit project bodemingrepen uitgevoerd zullen worden, het terrein niet in een gebied ligt waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, er geen gemeentelijke vrijstelling is, het terrein niet binnen een gabarit bestaande lijninfrastructuur valt, het terrein niet in een beschermde archeologische site ligt, het terrein niet in een vastgestelde archeologische zone valt, het perceeloppervlak groter is dan 3000 m², de bodemingreep groter is dan 1000 m² en het terrein in woongebied ligt, is het toevoegen van een in akte genomen archeologienota aan de vergunningsaanvraag verplicht.¹

Een archeologienota is een document dat opgemaakt wordt op basis van een archeologisch vooronderzoek en dat niet alleen administratieve gegevens van het onderzoeksgebied bevat, maar ook een verslag van de resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.² Het doel van het archeologisch vooronderzoek bestaat in het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site in een onderzoeksgebied en indien deze aanwezig is te bepalen wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van de bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.³

De *Code van Goede Praktijk* draagt een aantal methoden aan van archeologisch vooronderzoek op basis waarvan deze evaluatie kan gebeuren. Deze vooronderzoeken zijn opgedeeld in vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem zoals bureauonderzoek, landschappelijk boor- of profielputtenonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering, én vooronderzoeken met ingreep in de bodem zoals verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten en proefputten in functie van steentijd artefactensites.⁴

Elk vooronderzoek start met een bureauonderzoek, waarbij de nodige beschikbare bronnen en literatuur geraadpleegd worden. Vervolgens volgt een afweging of er hierna reeds voldoende informatie over het terrein beschikbaar is om:

1. de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site te staven
2. een gemotiveerde uitspraak te kunnen doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen
3. een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken
4. een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken

Wanneer bovenstaande vragen na het bureauonderzoek nog niet met voldoende onderbouwing beantwoord kunnen worden, dienen aanvullende methoden van vooronderzoek te worden toegepast. Na voltooiing van elke fase wordt opnieuw afgewogen of deze fase voldoende informatie heeft opgeleverd om dezelfde vragen te beantwoorden. Indien dit niet het geval is, volgt verder vooronderzoek.⁵ Welke methode gehanteerd wordt, is afhankelijk van onderstaande vier criteria:

¹ Zie hiervoor de beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen. <https://www.onroerenderfgoed.be/een-archeologisch-onderzoek-nodig>

² Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen (CGP 2019), p. 15.

³ CGP 2019, p. 28.

⁴ CGP 2019, p. 28-30.

⁵ CGP 2019, p. 28-33.

1. Is het mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein?
2. Is het nuttig om deze methode toe te passen op het terrein (levert het iets op?)
3. Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op het terrein?
4. Is het noodzakelijk om deze methode toe te passen op het terrein (kosten-batenanalyse)?

Vooraleer de opportuniteit van vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, wordt eerst de geschiktheid van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen. Het doel van een archeologisch vooronderzoek dient immers met een minimum aan destructie van het archeologisch archief bereikt te worden.⁶

Idealiter wordt het archeologisch vooronderzoek integraal uitgevoerd voorafgaand aan de aanvraag van de omgevingsvergunning. In sommige gevallen, omschreven in artikel 5.4.5 van het Onroerendergoeddecreet, is het echter niet mogelijk of wenselijk om de vooronderzoeken met ingreep in de bodem voorafgaand aan de aanvraag van deze vergunning uit te voeren. In dat geval meldt de erkende archeoloog de resultaten van het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bij het agentschap, als een in akte te nemen archeologienota overeenkomstig de procedure uit art. 5.4.12 van het Onroerendergoeddecreet en de uitvoeringsbepalingen erbij.⁷

⁶ CGP 2019, p. 32-33.

⁷ CGP 2019, p. 29.

DEEL 1. VERSLAG VAN RESULTATEN

HOOFDSTUK 1. BUREAUONDERZOEK

Het archeologisch bureauonderzoek beoogt om op basis van gekende of ontsloten bronnen het onderzoeksgebied af te bakenen en te beschrijven, reeds verstoorde zones in kaart te brengen, gekende aardkundige en paleo-ecologische kenmerken te inventariseren en gekende archeologische en historische waarden en indicatoren te inventariseren en in te schatten.⁸

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2021F161	
Naam en erkenningsnummer Archeoloog	Anne De Loof OE/ERK/Archeoloog/2018/00203	
Rechtspersoon	ARON bv Archeologisch Projectbureau, Neremweg 110, 3700 Tongeren OE/ERK/Archeoloog/2015/00006	
Actoren en specialisten binnen het project	Functie	Naam
	Erkend archeoloog Projectleiding	Anne De Loof Elke Wesemael
Extern wetenschappelijk advies	Nvt.	Nvt.
Locatiegegevens	Oost-Vlaanderen, Eeklo, Hugo Verrieststraat 30	
Oppervlakte	Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 7,600 m ² , de zone waar de bodemingrepen plaatsvinden heeft een oppervlakte van ca. 4.900 m ² .	
Bounding box coördinaten	x-min, y-min: 95103,56,207777,91; . x-max, y-max: 95195.01,207875.35	
Kadasternummers	Eeklo, Afd. 1, sectie D, perceel 835Y	
Thesaurusthermen ⁹	Bureauonderzoek, Eeklo, Hugo Verrieststraat	
Overzichtsplan verstoringen	<i>Zie 2.4 Gaafheid van het terrein</i>	

⁸ CGP 2019, p. 48-49.

⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

1.2 Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied zelf werd tot op heden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de onmiddellijke omgeving (> 250 m) van het onderzoeksterrein zijn er geen CAI-vindplaatsen gekend.

In de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn verschillende CAI Locaties gelegen, maar dit zijn voornamelijk indicatoren op basis van historische en cartografische bronnen of losse vondsten en in mindere mate het gevolg van gravend archeologisch onderzoek (zie 2.3 *Archeologische situering van het onderzoeksgebied*).

1.3 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden

Het archeologisch bureauonderzoek heeft als doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken, de bewaringstoestand en de wetenschappelijke waarde ervan en zijn relatie met het landschap. Verder wordt een beschrijving gemaakt van de geplande werken waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd, van de uitvoeringswijze van deze werken en van de potentiële impact van deze werken op het bodemarchief.¹⁰

Gezien het onderzoeksgebied gelegen is in een zone met een lage dichtheid aan bebouwing in het verleden, dient tevens bijzondere aandacht besteed te worden aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

In onderstaand bureauonderzoek worden volgende onderzoeksvragen behandeld:

- Wat zijn de gekende archeologische gegevens in het projectgebied?
- Welke informatie geven de gekende historische en iconografische gegevens van het projectgebied?
- Wat zijn de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen?
- Wat is de landschappelijke opbouw van het terrein?
- Wat is de geschiedenis van het landgebruik van het terrein?
- Wat zijn de gekende verstoringen (van de huidige verhardingen, riolering, allerlei leidingen, enz.)? Hoe diep gaan deze verstoringen en over welke oppervlakte verspreiden ze zich?

Deze elementen worden vertaald naar de archeologische verwachting van het terrein en de impact van de geplande werken hierop. Op basis hiervan wordt bekeken of verder aanvullend vooronderzoek noodzakelijk is, en indien noodzakelijk, de keuze van de te gebruiken methode gemotiveerd.

Randvoorwaarden:

Aangezien binnen de huidige omgevingsvergunning slechts op een gedeelte van het projectgebied bodemingrepen zullen uitgevoerd worden, wordt er in het voorliggende rapport een onderscheid gemaakt tussen het projectgebied (ca. 7600 m²) en het onderzoeksterrein (ca. 4900 m², zone waarbinnen de huidige omgevingsvergunning bodemingrepen zullen plaatsvinden). Het bureauonderzoek focust zich op het ganse projectgebied.

¹⁰ CGP 2019, p. 48-49.

Het programma van maatregelen wordt derhalve opgesteld met het oog op de sloop. Er wordt alleen een uitspraak gedaan over de huidige werken (sloop). Bijgevolg kan ook geen impact bepaald worden met het oog op de toekomstige ontwikkeling van het projectgebied.

1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant op een ca. 7600 m² groot gebied langs de Hugo Verrieststraat 30 in Eeklo (prov. Oost-Vlaanderen), kadastraal gekend als Eeklo, 1ste afdeling, Sectie D, nr. 835/Y, de afbraak van een deel van de bestaande panden en omringende verhardingen.

De te slopen gebouwen maken deel uit van de campus van het GO! in Eeklo (*Afb. 3*). Deze campus bestaat uit een aantal vrijstaande schoolgebouwen waarvan er drie oude schoolgebouwen worden gesloopt (*Afb. 4, nr. 2-3-4*)¹¹. Deze zijn al zeer verouderd en hebben geen waarde qua materiaal, vorm en uitzicht. De af te breken gebouwen zijn leeg en worden niet meer gebruikt. Ze dateren uit de jaren '60 van de 20ste eeuw en zijn wat betreft comfort en materiaalgebruik erg gedateerd.

Sloop van gebouwen

De bodemingrepen met betrekking tot de sloop gaan niet dieper dan de bestaande verhardingen, vloerplaten en funderingen. Voor de afbraakwerken worden machinale bodemingrepen verwacht tot een gemiddelde diepte van ca. 50 cm (vloerplaat en verhardingen), ter hoogte van de funderingen van het gebouw, hetzij plaatselijk, maximaal 80 cm diepte.

Deze bodemingrepen zullen machinaal gebeuren d.m.v. een graafmachine.

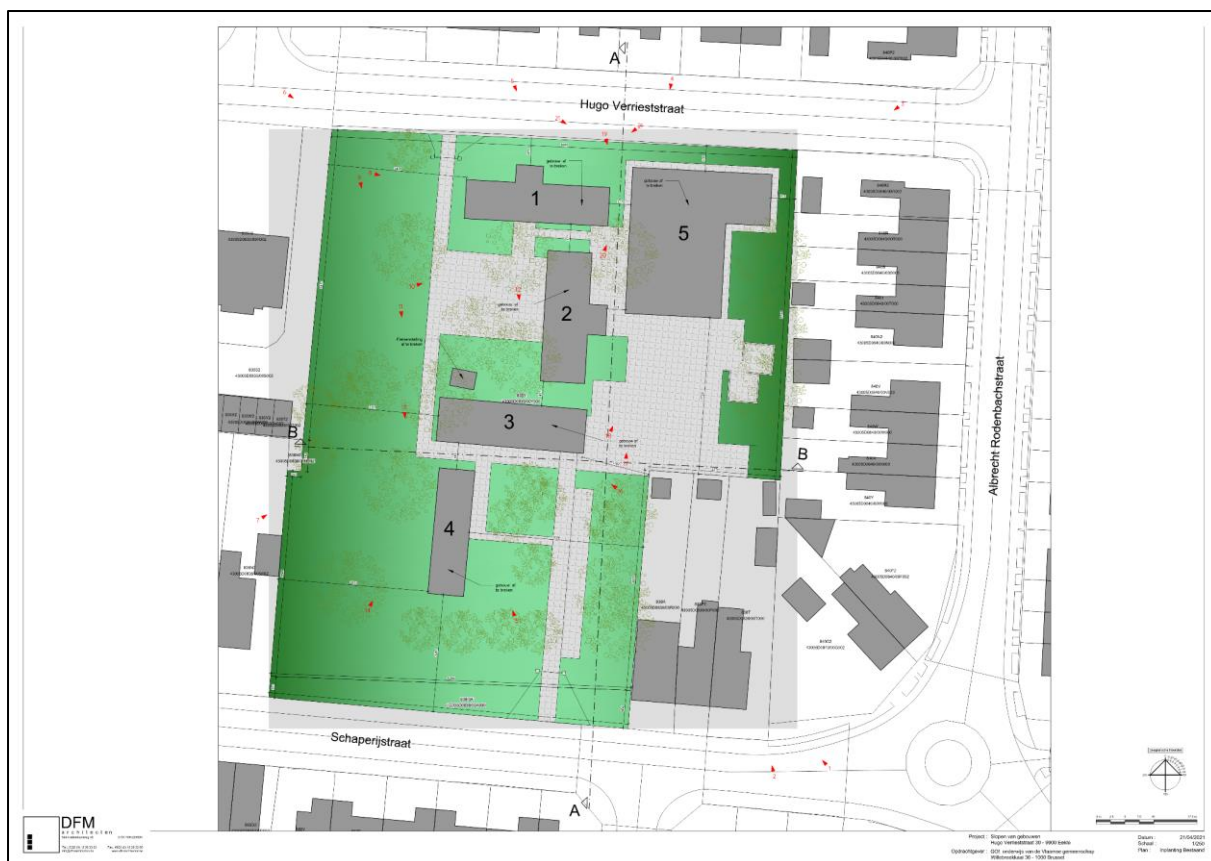
De twee gebouwen die onmiddellijk aan de Hugo Verrieststraat liggen, zullen behouden blijven, evenals de bestaande bomen.

Terreinprofielen

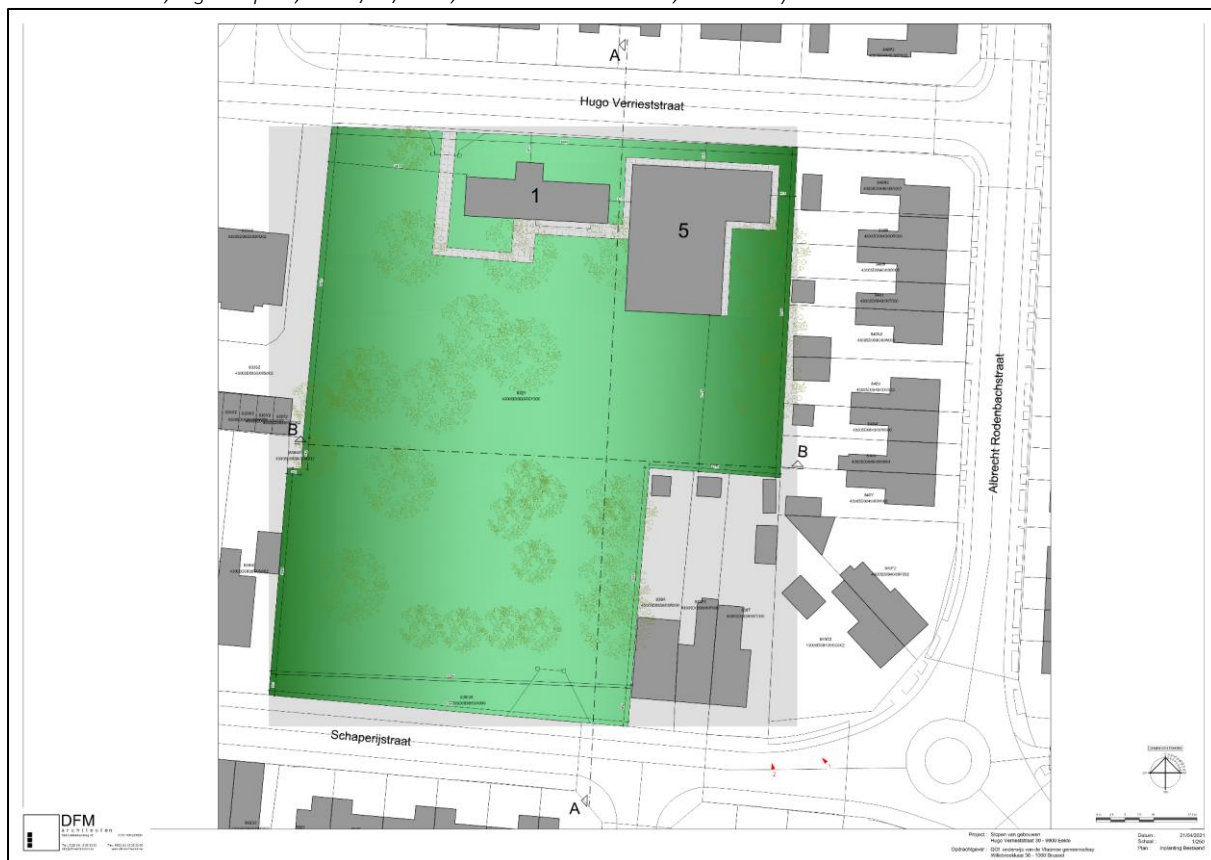
Het huidige terreinprofiel blijft na de heraanleg van het grasveld op het volledige terrein behouden met de natuurlijke glooiing tussen de verschillende aangrenzende percelen en straten.

(*Afb. 5-6*).

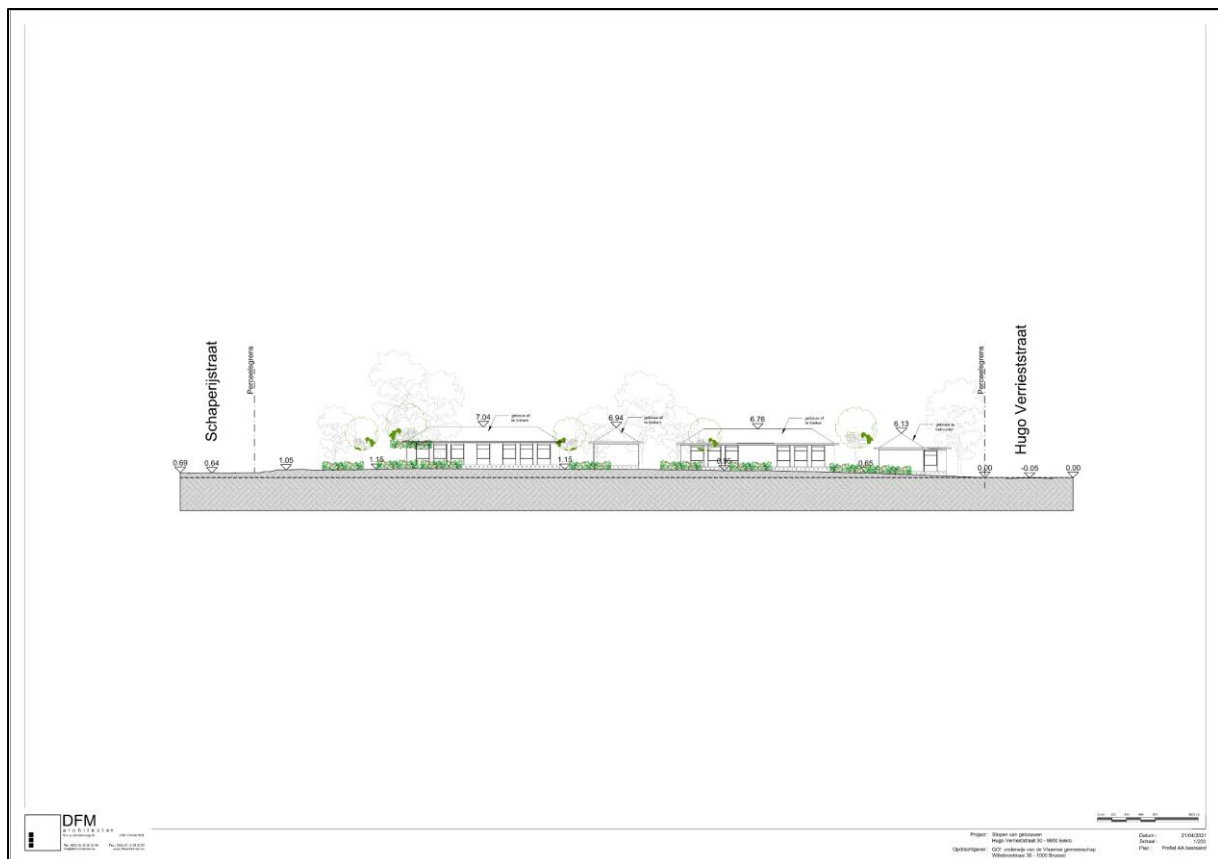
¹¹ De huidige vergunning omvat enkel het perceel 835/Y. Het aangrenzende perceel 838/3a valt uit de vergunning en van de geplande werken.

Afb. 3: Inplantingsplan bestaande toestand met aanduiding van de te slopen bebouwing (nrs. 2-3-4) en verhardingen in (Bron: DFM architecten, digitaal plan, dd 21/04/2021, aanmaatschaal 1.250, 2021F161).

Afb. 4: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding van de te behouden gebouwen (nrs. 1 en 5) en de heraanleg van het grasveld (Bron: DFM architecten, digitaal plan, dd 21/04/2021, aanmaatschaal 1.250, 2021F161).

Afb 5: terreinprofiel AA bestaande toestand (Bron: DFM architecten, digitaal plan, dd 21/04/2021, aanmaakschaal 1.200, 2021F161).

Afb 6: terreinprofiel AA nieuwe toestand (Bron: DFM architecten, digitaal plan, dd 21/04/2021, aanmaakschaal 1.200, 2021F161).

1.5 Werkwijze, verloop en actoren

Gezien het bureauonderzoek betrekking heeft op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden, diende bijzondere aandacht besteed te worden aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied. Volgende kaarten werden in het kader van dit deelaspect van het vooronderzoek dan ook geraadpleegd: de topografische kaart, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart per perceel, de bodembedekkingskaart 2015, de quartair geologische kaart, de tertiair geologische kaart en het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (AGIV). Voor het projectgebied bestaat geen geomorfologische kaart. Wel werd een geomorfologische beschrijving opgemaakt door De Moor, G. en Van De Velde, D. in het toelichtingsboekje bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad Brugge.¹² Deze beschrijving werd eveneens doorgenomen.

Om een inzicht te bekomen in de reeds gekende archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris geraadpleegd.¹³ Deze online inventaris, opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid, biedt een overzicht van alle tot nu toe gekende archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Voor zover voorhanden werd gebruik gemaakt van verschillende publicaties die betreffende archeologische vondsten en uitgevoerde opgravingen in de omgeving verschenen. Via het Geoportaal van Onroerend Erfgoed werd eveneens de inventaris van de beschermde archeologische sites, de inventaris van vastgestelde archeologische zones en de inventaris van gebieden waar geen archeologie te verwachten valt, geraadpleegd.

Voor het recentere verleden van het studiegebied werden verschillende historische kaarten bestudeerd: de *Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, opgemaakt op initiatief van Graaf de Ferraris (1771-1778), de *Atlas der Buurtwegen* (1842), de *Vandermaelenkaart* (1846-1854) en de *Popp-kaart* (1842-1879). Deze laatste vier kaarten werden geraadpleegd via de website Geopunt.be. Via de website Cartesius.be werden de topografische kaarten uit 1873, 1904, 1939, 1969 en 1981 opgemaakt door het Nationaal Geografisch Instituut en zijn voorgangers, bestudeerd. De topografische kaart van 1989 bleek niet beschikbaar te zijn, gezien dezelfde kaart als deze van 1981 wordt weergegeven. Ook werden oude luchtfoto's (1971, 1979-1990, 2000-2003, 2020) die eveneens via de website Geopunt.be (AGIV) ontsloten zijn bestudeerd.

Kaarten of foto's die geen bijkomende informatie over het onderzoeksterrein geven, worden niet in het bureauonderzoek afgebeeld.

Specifiek archiefonderzoek werd niet uitgevoerd. Zoals boven reeds gemeld, heeft het onderzoeksgebied in het verleden een lage densiteit aan bebouwing gekend.

De initiatiefnemer bezorgde de tot nu gekende informatie over het plangebied.

Een visuele terreininspectie werd niet uitgevoerd. Via een fotografisch verslag dat werd aangeleverd door de initiatiefnemer (*BIJLAGE 4*), kon namelijk een beeld bekomen worden van de huidige inrichting en de gaafheid van het onderzoeksgebied.

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door *Anne De Loof* van het archeologisch projectbureau *Aron bv* en intern begeleid door *Elke Wesemael*.

¹² <https://www.vlaanderen.be/publicaties/quartairgeologische-kaart-kaartblad-13-brugge-met-toelichting>

¹³ <https://geo.onroerenderfgoed.be/> en <http://cai.onroerenderfgoed.be/>

2. Assessment

2.1 Situering van het onderzoeksgebied

Het terrein dat een oppervlakte heeft van ca. 7600 m², is kadastraal gekend als Eeklo, 1ste Afd. Sectie D, perceel 835Y.

Het onderzoeksterrein situeert zich ca. 1200 m ten zuidoosten van de stadskern van Eeklo.

Het projectgebied wordt begrensd respectievelijk door de Hugo Verrieststraat ten noorden en de Schaperijstraat ten zuiden en het grenst aan huizen/private tuinen ten oosten en ten westen (*Afb. 7*).

Het gebied zelf wordt tot op heden ingenomen door schoolgebouwen met omringende verhardingen, groenzones en enkele kleine bijgebouwen, bomen en groene zones. Dit komt grotendeels overeen met de gekarteerde toestand op de bodemgebruikkaart (*Afb. 8*).

Het onderzoeksgebied is gelegen op een langgerekte dekzandrug tussen Maldegem en Eeklo die zich aftekent binnen de lagergelegen Vlaamse Vallei. Het brede dal van de Vlaamse Vallei ten noorden van Gent werd op het einde van de laatste ijstijd geleidelijk afgedamd door deze drie à 4 meter hoge en 2 à 3 kilometer brede, door de wind opgewaaid zandrug. Het plangebied bevindt zich net in het zuiden van deze zandrug, aan de overgang met de lagere gronden. Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Bekken van de Gentse kanalen, deelbekken Burggravenstroom. In de brede omgeving (> 500 m) lopen verschillende waterlopen ten zuiden, ten oosten en ten westen van het projectgebied (*Afb. 9*).

Het projectgebied is gelegen op een hoogte van 8,40 – 8,80 m TAW en kent een zeer licht dalend verloop in zuidelijke richting. Langs de oostelijke zijde ligt het projectgebied iets lager, rond de 8 m TAW (*Afb. 10.2 hoogteprofiel 2*). Ten oosten en ten westen van het onderzoeksgebied liggen lagere gebieden; er kan niet uitgesloten worden dat het huidige hoogteverloop kunstmatig is en dat het en toe te schrijven is aan de bouwwerkzaamheden van de schoolgebouwen, in samenhang met de ontmanteling van de spoorlijn van Zelzate naar Eeklo (*zie verder 2.2.2. Beknopte historie van het onderzoeksterrein*).

Op de Tertiair geologische kaart wordt ter hoogte van het projectgebied de Formatie van Maldegem – Lid van Ursel gekarteerd (*Afb. 11, donkerbruin*). Deze Formatie bestaat uit afwisselingen van marine zanden en kleien die werden afgezet onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen. Het Lid van Ursel is een homogene grijsblauwe zware klei die niet kalk- of fossielhoudend is. De klei wordt lokaal uitgebaat voor de baksteenindustrie.

Op de Quartair profieltype kaart ligt het onderzoeksgebied in type DFX: een dekzandfacies (D) op een fluvio-periglaciaal facies (F) op een continentaal Pre-Eemiaan (X) (*Afb. 12*).

Concreet betekent dit dat er sprake is van een zandig facies dat hoofdzakelijk gevormd is door verwilderde rivieren die onder periglaciale omstandigheden actief waren tijdens de laatste ijstijd (vroeg- en midden-Weichseliaan). Hierbij wisselden de accumulatie van sedimenten plaatselijk en tijdelijk af met erosiefasen, resulterend in een residuele dalopvulling. De dikste pakketten van deze afzettingen bevinden zich in de opgevulde, tijdens het vroeg-Weichseliaan ingesneden valleien zoals de Vlaamse Vallei ten oosten van Eeklo, waar de dikte kan oplopen tot meer dan 20 meter.

Dit wordt afgedekt door een dekzandfacies van fijn tot middelmatig fijn zand waarin veenbandjes van Tardiglaciale ouderdom (i.e. Bølling of Allerød) kunnen voorkomen en met een dun deflatiegrind aan de basis, opgebouwd uit silex, kwarts en zeldzame zandsteenstukjes. Dit complex werd afgezet door een overheersende noord- tot noordwestenwind onder koude en droge omstandigheden tijdens het boven-Pleni-Weichseliaan tot het Tardiglaciaal en omvat eolische sedimenten van lokale oorsprong. Tijdens het Holocene werden deze zanden plaatselijk nogmaals herwerkt waardoor stuifzanden ontstonden. Het dekzand vormt een complexe gordel van

west-oost-strekkende dekzandruggen, waaronder de dekzandgordel tussen Gistel en Stekken waarop Eeklo zich bevindt. De dikte van dit dekzandfacies bedraagt tot meer dan 5 meter op de toppen van de heuvelrug.¹⁴

Op de bodemkaart (*Afb. 13*) worden 2 bodemsoorten gekarteerd ter hoogte van het plangebied, Zcg en Zbg:

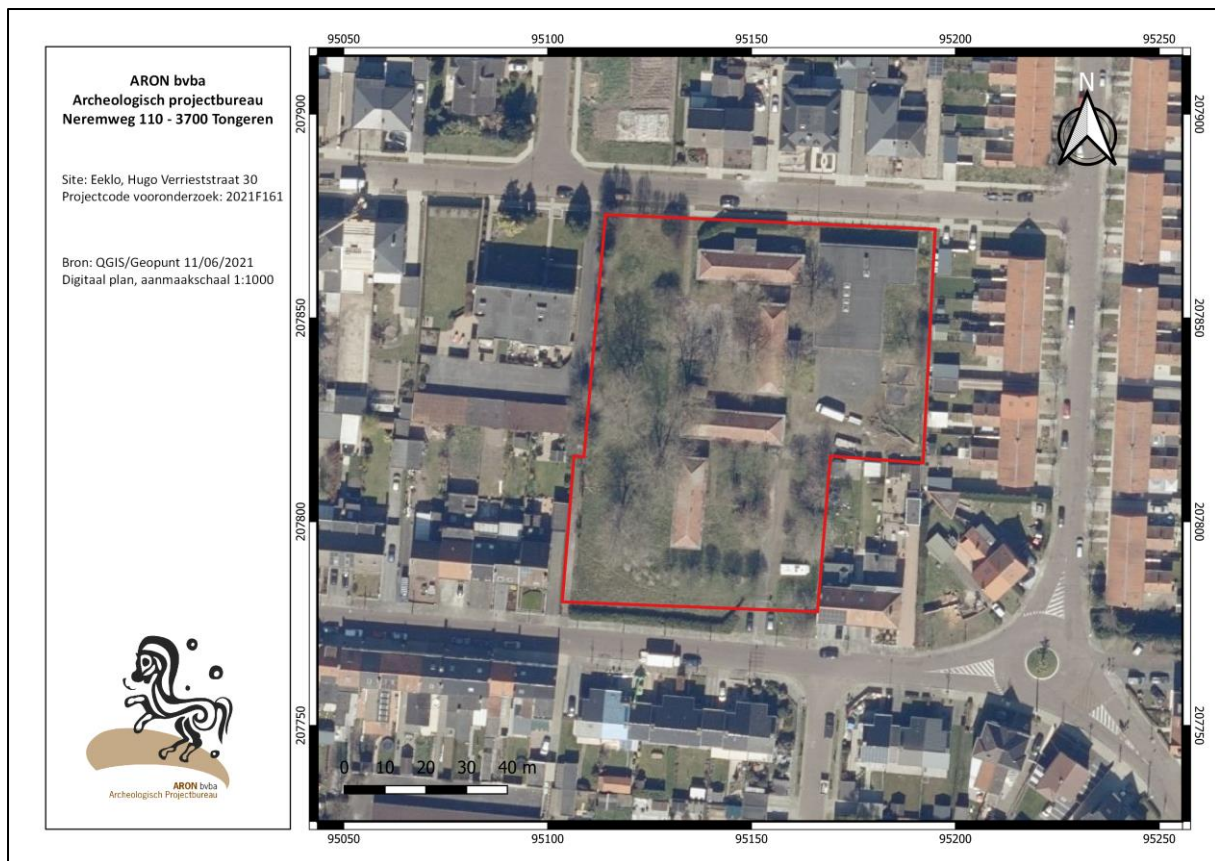
- Zcg: matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Deze serie omvat Podzolen waarin de gleyverschijnselen voorkomen tussen 60 en 90cm, dus steeds duidelijk onder de Podzol B. Het Podzol profiel blijft dus nagenoeg ongewijzigd daar het ontwikkeld is in een laag die door het grondwater nooit bereikt wordt. De waterhuishouding is goed in de winter, wel te droog en droogtegevoelig in de zomer.

- Zbg: droge zandbodems met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. De bodems die als Zbg gekarteerd werden, verschillen morfologisch niet van de Zag gronden tenzij door het eventueel voorkomen van roestverschijnselen op meer dan 90 cm diepte. De Zbg gronden zijn droge zandgronden die voorkomen in vlakke streken en die niet excessief ontwaterd zijn. Onder landbouwkundig gebruik is de bouwvoor ongeveer 25cm dik en rust op een restant van de uitgeloopte E-horizont. De Podzol B is dikwijls verkit. Wanneer de gronden diep vergraven zijn ten gevolge van bosexploitatie zijn de horizonten sterk verweerd en is de oppervlakkige humushorizont sterk gevlekt; onder bos is de bovengrond niet alleen heterogeen maar ook humusarm. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120cm. De bodems zijn zeer droogtegevoelig.

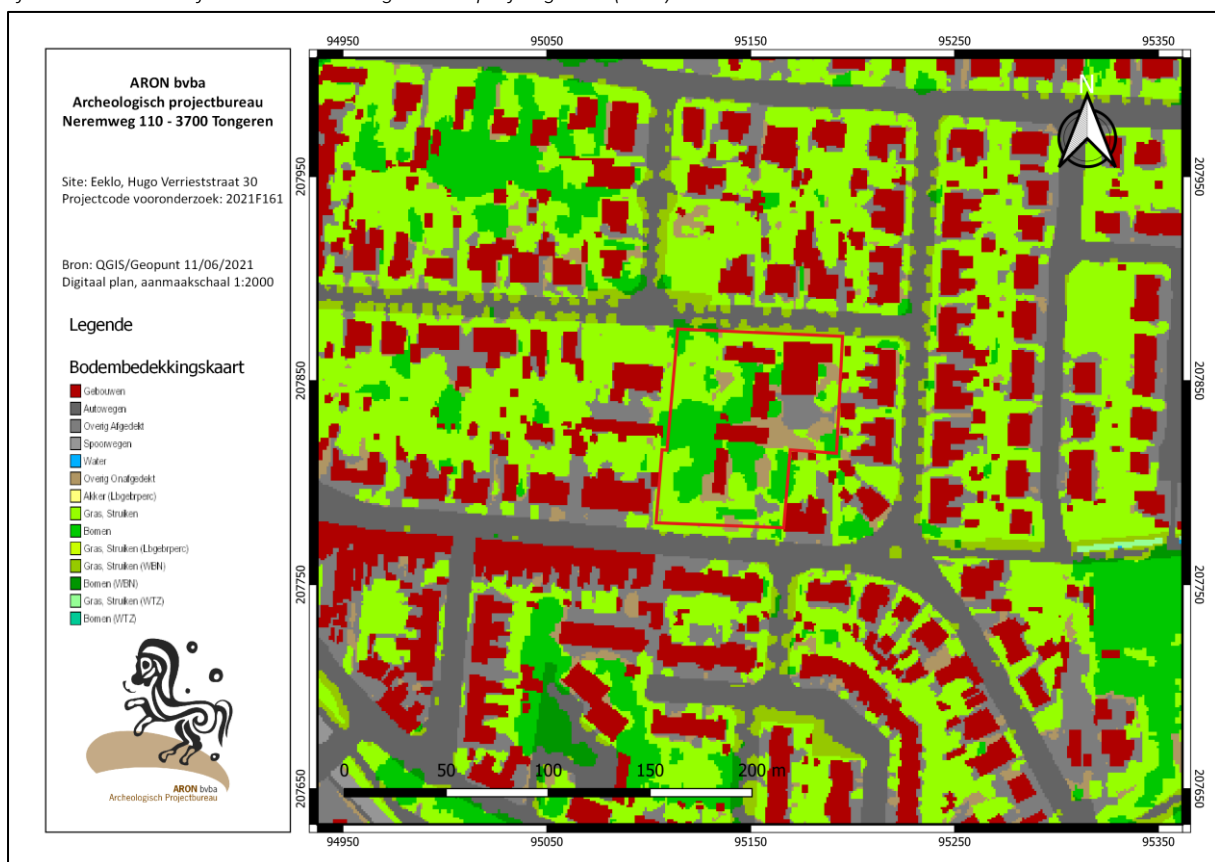
Net ten zuidwesten van het projectgebied geeft de bodemkaart een OB-bodem weer, nl. antropogeen gewijzigde – in dit geval bebouwde – gronden.

De potentiële bodemerosiekaart per perceel 2021 (*Afb. 14*) geeft voor het projectgebied geen informatie weer. Percelen in de omgeving worden als laag tot verwaarloosbaar erosiegevoelig weergegeven. Eenzelfde erosiegevoeligheid kan dan ook in principe voor het projectgebied verwacht worden.

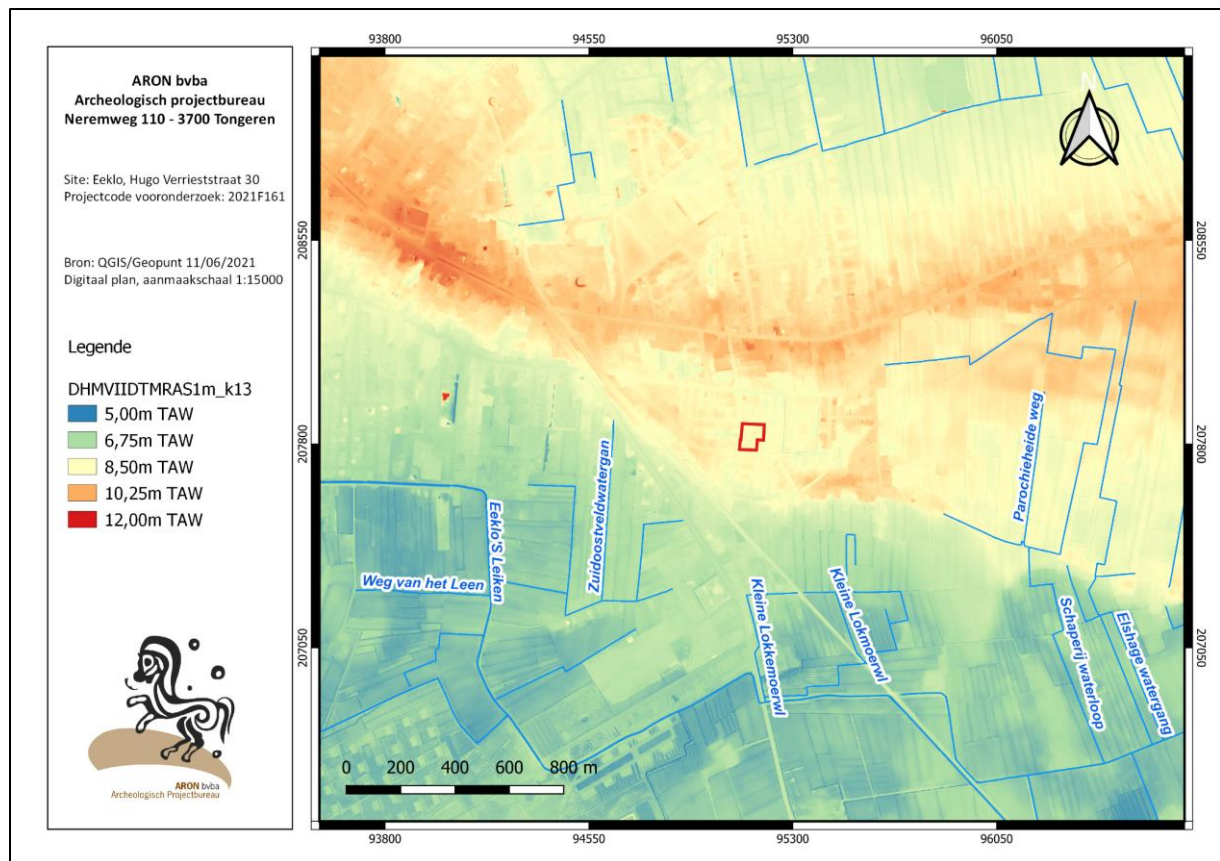
¹⁴ De Moor G. & Van De Velde D. 1994. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 13 Brugge, Brussel.

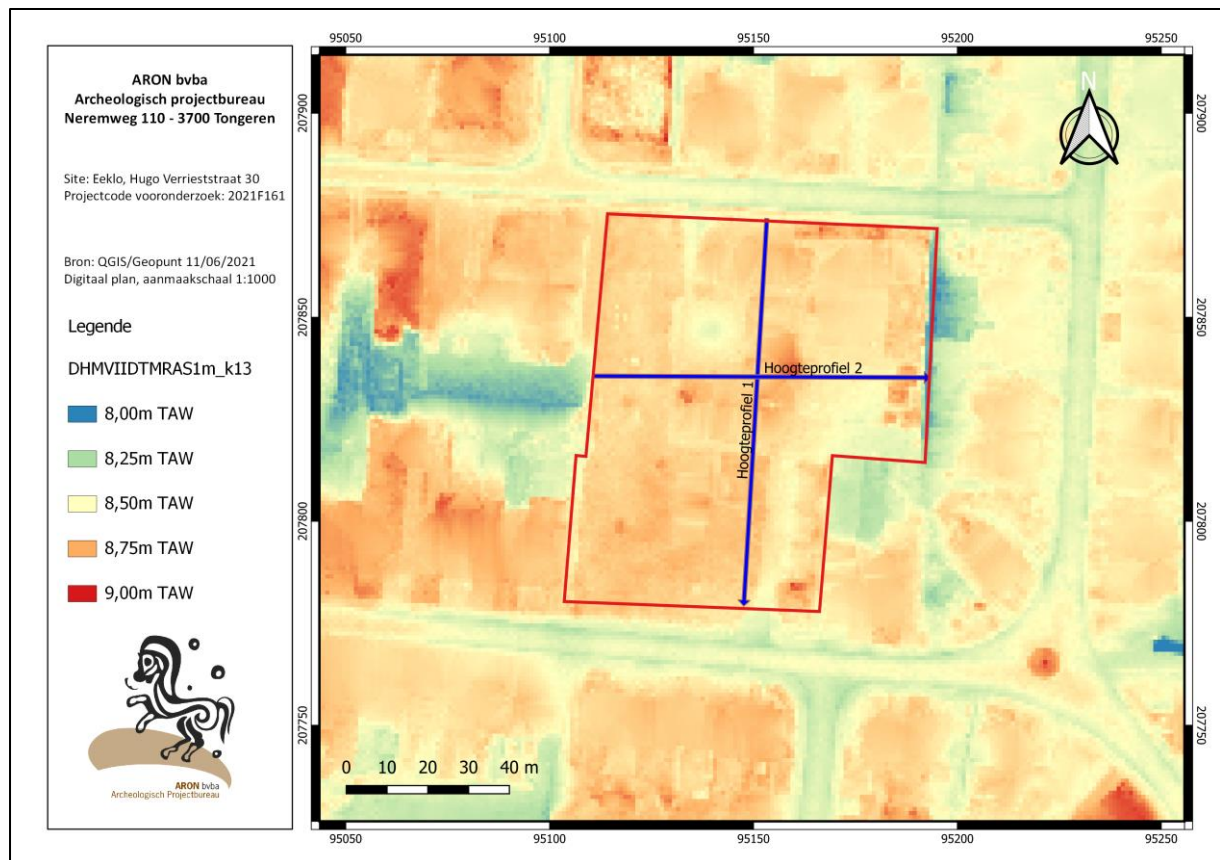
Afb. 7: Kleurenorthofoto met aanduiding van het projectgebied (rood).

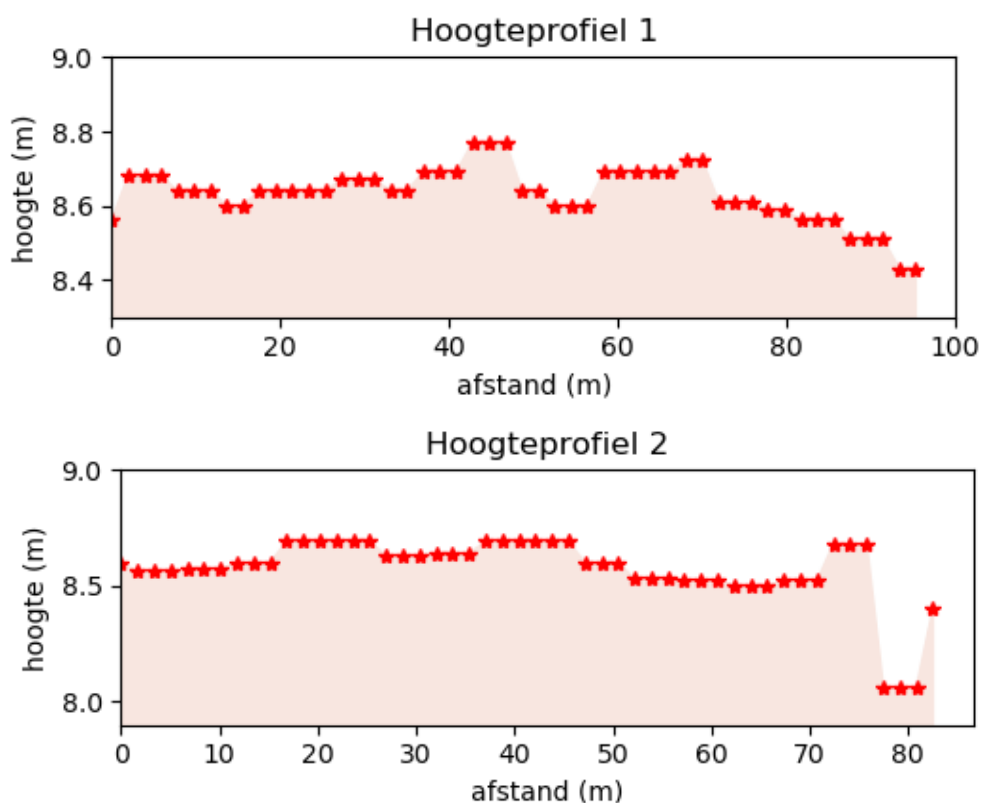
Afb. 8: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (rood).

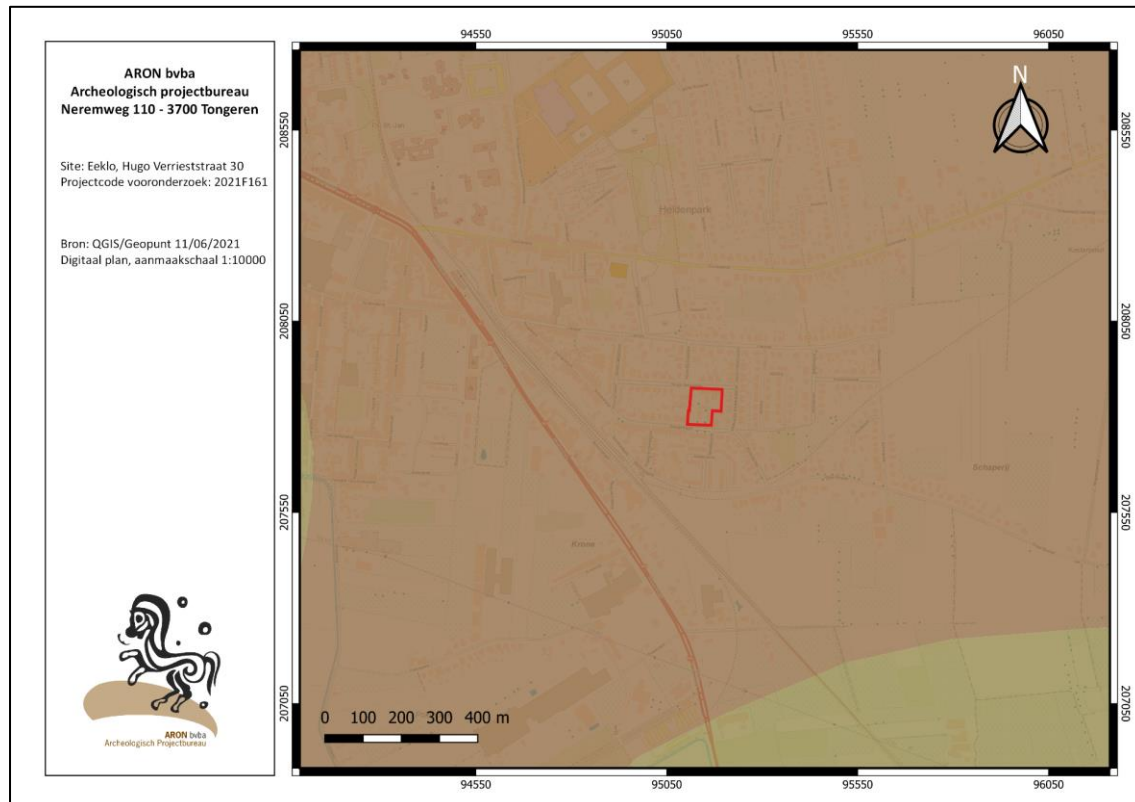
Afb. 9: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

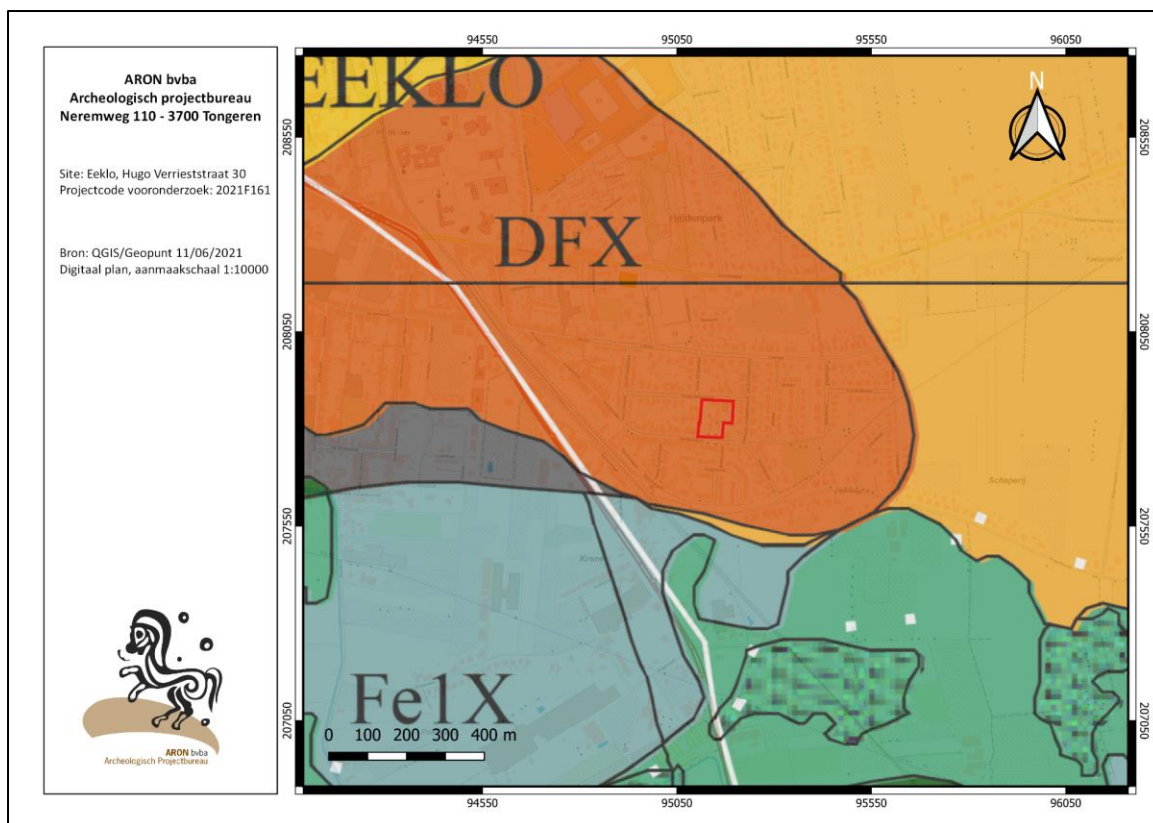
Afb. 10.1: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood en situering van het hoogteprofiel.

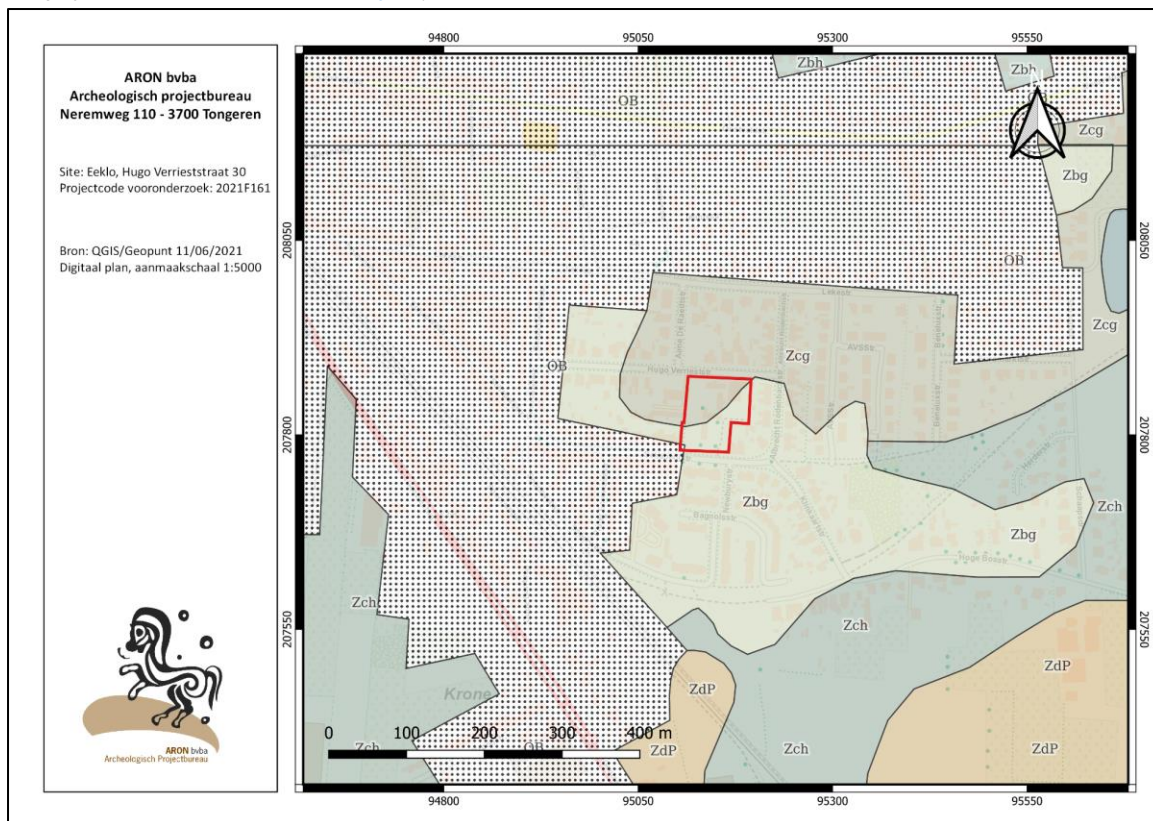
Afb. 10.2: Hoogteprofielen van het onderzoeksterrein (QGis/Geopunt, digitaal plan, dd. 11/06/2021, 2021F161).

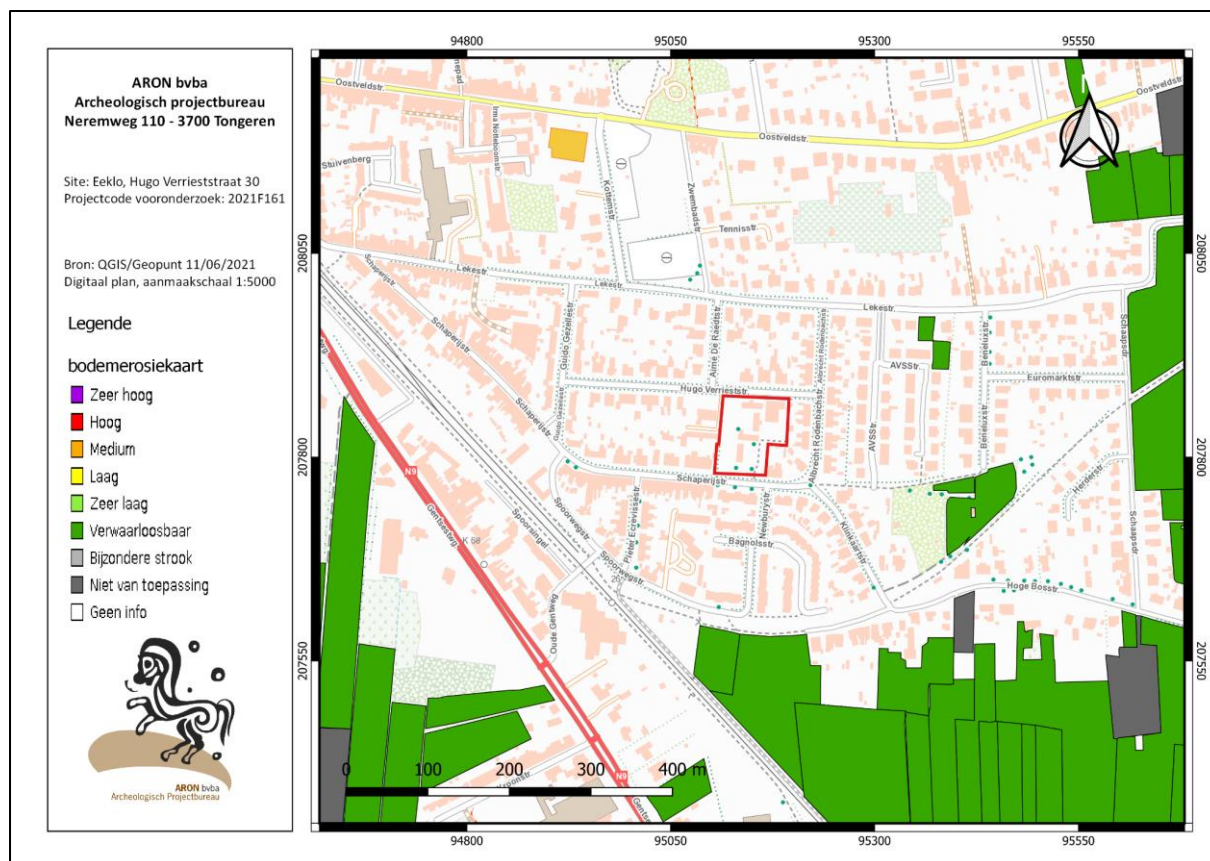
Afb. 11: Uittreksel tertiaire kaart en met afbakening van het projectgebied in het rood (Bruin: formatie van Maldegem – Lid van Ursel, groen: formatie van Maldegem – Lid van Wommel (Uittreksels uit Cartoweb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18008 – www.ngi.be).

Afb 12: Uittreksel Quartair profieltypekaart kaartblad 13: Brugge met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood (Bruin: dekzandfacies (D) op een fluvio-periglaciaal facies (F) op Pre-Eemian facies (X).; Geel: dekzandfacies (D) op fluvioperiglaciaal facies (F); lichtblauw: Weichseliaan fluvioperiglaciaal faciës (F) (Uittreksels uit Cartoweb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18008 – www.ngi.be).

Afb. 13: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksterrein in het rood (Uittreksels uit Cartoweb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18008 – www.ngi.be).

Afb.14: Potentiële bodemerosiekaart per perceel 2018 met aanduiding van het onderzoeksterrein in het rood (Uittreksels uit Cartoweb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18008 – www.ngi.be).

2.2 Historische situering

2.2.1 Beknopte historie van Eeklo

De stadrechten van Eeklo worden in 1240 verworven, waarna het toebehoort aan de graven van Vlaanderen waar deze een jachtdomein hadden. De oudste gekende vermelding van de Sint-Vincentiusparochie dateert echter uit 1331. Onder het Graafschap Vlaanderen ressorteerde Eeklo onder de Brugse Vrije terwijl het nog steeds nauwe contacten met Gent onderhield. Zoals andere bruisende steden tijdens de middeleeuwen was het door de lakennijverheid dat de stad sterk floreert. De ligging langsheen een belangrijke handelsweg tussen Brugge en Antwerpen, en verbonden met Gent via het Leiken, gegraven rond 1450 en dat verbinding gaf met de Lieve, liet Eeklo toe zich als handelsstadje te ontwikkelen, onder meer door de belangrijke lakennijverheid. Via de stadskeure kreeg Eeklo eigen rechtspraak en wordt het grondgebied vastgelegd.¹⁵

Eeklo is één van de weinige middeleeuwse steden in Vlaanderen die nooit een eigen stadsomwalling gehad heeft. Als historisch, stedelijk centrum bevat ze echter de typische samenstelling van een oude stadskern, waarin een diep bodemarchief aanwezig is. De archeologische zone van Eeklo Stad is gebaseerd op de spreiding van de bewoning van het stadscentrum zoals op het primitief kadaster geregistreerd staat, inclusief de zone van het Onze Lieve-Vrouw-ten-Doorn klooster in het zuiden en de windmolens ten westen van de kern, eveneens op de zandrug

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Historische stadskern van Eeklo [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (Geraadpleegd op 11-06-2021).

gelegen. In het centrum ligt de Markt met het Stadhuis en de Sint-Vincentiuskerk. Dat dit geheel samen de oude kern uitmaakt blijkt ook uit het stadsplan van Eeklo van Pieter Pourbus uit 1562.¹⁶

Tijdens de nieuwe tijd heeft Eeklo sterk te lijden onder de godsdienstoorlogen van de 16de eeuw. Geografisch bevond het zich immers op de frontlijn tussen het protestantse noorden en het katholieke zuiden wat meermaals tot aanzienlijke vernielingen leidden ten gevolge van directe confrontaties. Demografisch moet deze periode voor een sterke terugval gezorgd hebben.¹⁷

De textielnijverheid kent een nieuwe en snelle bloei aan het einde van de 18de eeuw, dat tijdens de 19de eeuw onder impuls van een algemene industrialisatie van België versnelt. Tijdens deze periode ontwikkelt Eeklo zich tot de administratieve en kerkelijke hoofdstad van het Meetjesland. De omgeving van Eeklo wordt gekenmerkt door de 19de -eeuwse neogotische gebouwen en de rijen werkmanshuisjes. Bovendien ontwikkelde zich in Eeklo ook een florerende meubelindustrie tussen 1900 en 1970.¹⁸

2.2.2. Beknopte historie van het onderzoeksterrein

Cartografische bronnen tonen aan dat het onderzoeksterrein gedurende de voorbije eeuwen steeds in gebruik was als akker, veld of bos. Tussen 1870 en 1960 liep er een spoorlijn in het zuidelijke deel van het projectgebied. Tussen 1969 en 1971 werden de schoolgebouwen op het terrein aangelegd en vandaag de dag geldt deze terreinsituatie nog steeds.

Op de *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden*, opgesteld op initiatief van *Graaf de Ferraris* (ca. 1777, Afb. 15) ligt het projectgebied tussen bosgebied en landbouwgronden. Een weg loopt richting W-O door het onderzoeksterrein. Dit uitzicht komt door een foutieve georeferentie van de kaart: in feite moet het projectgebied volledig in landbouwgebied verplaatst worden, net ten noorden van de Schaperijstraat.

Dit wordt bevestigd door de andere geraadpleegde historische kaarten: op de *Popp kaart*, opgesteld tussen 1842-1879 (Afb. 16), op de *Atlas der Buurtwegen*, opgesteld rond 1841 (Afb. 17) en op de *topografische kaart Vandermaelen*, opgesteld tussen 1846-1854 (Afb. 18) is het projectgebied terug te vinden tussen landbouwgronden met langwerpige noord-zuid georiënteerde percelen die afgebakend worden door hagen. Er is weinig evolutie op te merken in het landschap.

In de vierde kwartaal van de 19de eeuw werd de Spoorlijn van Zelzate naar Eeklo aangelegd. Deze 22,3 km lange spoorlijn werd opgestoken door de *Chemin de fer d'Eecloo à Anvers* in 1871 en overgenomen door de Belgische Staatsspoorwegen in 1878. De lijn is eind de jaren '60 van de 20ste volledig opgebroken. De spoorweg liep in het zuidelijke deel van het projectgebied: dit wordt aangetoond op de *topografische kaarten uit 1873* (Afb. 19), 1904 (Afb. 20) en 1939 (Afb. 21). Deze kaarten tonen een vergelijkbare situatie: de spoorweg in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied en landbouw in het noordelijke deel.

Dit verandert op de *topografische kaart van 1969* (Afb. 22), waarop voor het eerst twee schoolgebouwen worden aangeduid en waarop de spoorweg werd afgebroken. Misschien werd het eerder aangehaalde artificiële hoogteprofiel in deze jaren aangelegd.

De *orthofoto genomen in 1971* (Afb. 23) toont voor het eerst vier van de vijf bestaande gebouwen, een brede verharding in het westelijke deel en smalle stroken in de rest van het gebied.

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Historische stadskern van Eeklo [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (Geraadpleegd op 11-06-2021).

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Historische stadskern van Eeklo [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (Geraadpleegd op 11-06-2021).

¹⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Historische stadskern van Eeklo [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (Geraadpleegd op 11-06-2021).

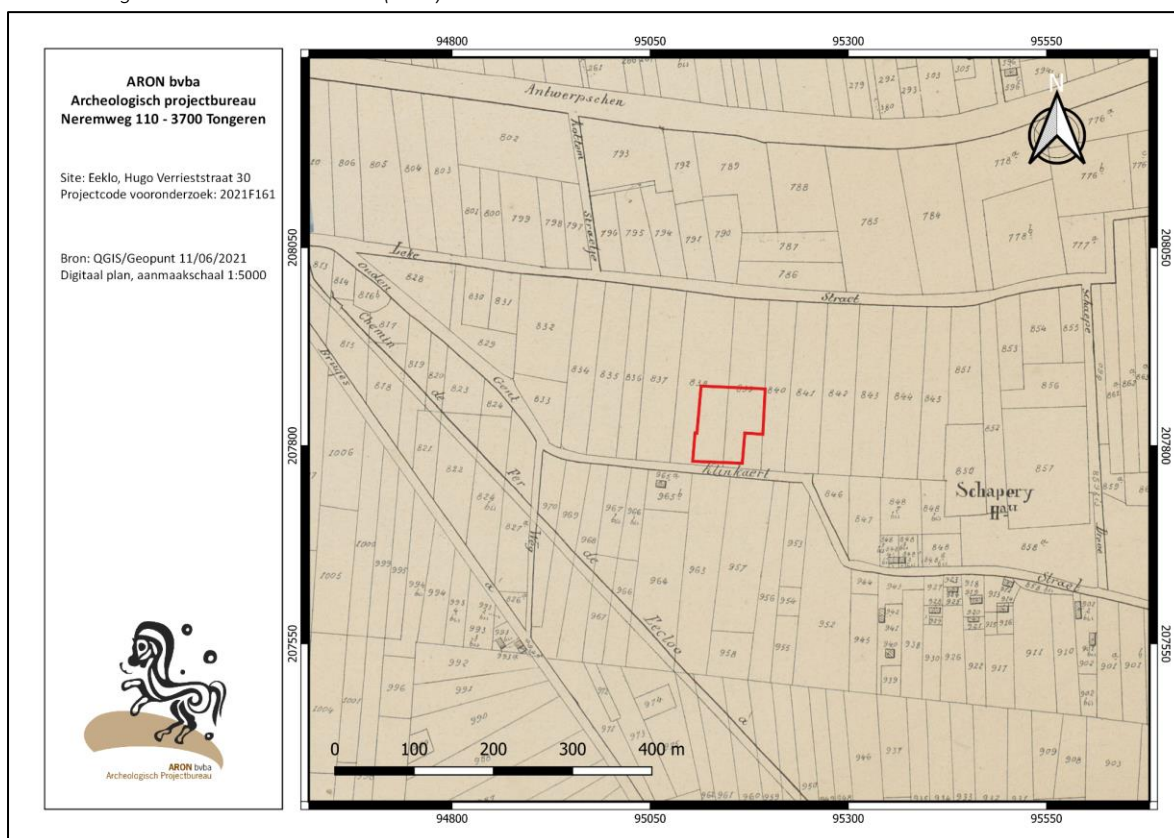
De *topografische kaart uit 1981 (Afb. 24)*, toont het projectgebied volledig bebouwd zoals vandaag. Vermoedelijk werd het laatste (vijfde) schoolpand gebouwd rond het einde van de jaren '70, zoals aangetoond via de *orthofoto genomen in 1979-1990 (Afb. 25)*, waarop het ontwikkelingsproces compleet is, met alle vijf gebouwen en verhardingen.

De luchtfoto's tussen de jaren 2000-2003 (*Afb.26*) en 2020 (*Afb. 27*) tonen aan dat er weinig tot niets verandert aan de landschapsinrichting.

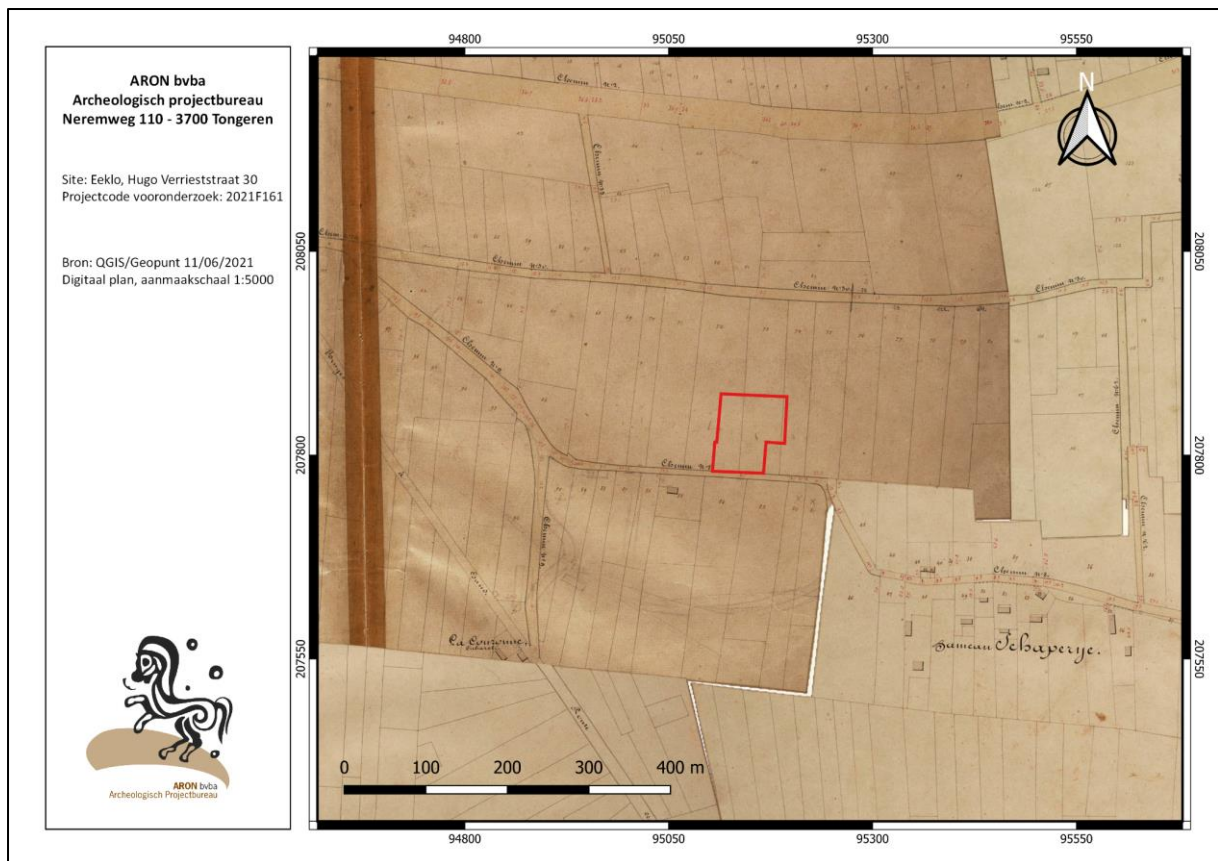
Op basis van de topografische kaarten en van de luchtfoto's kan geconcludeerd worden dat het bodemarchief grotendeels verstoord werd door de aanleg van de 19de -eeuwse spoorlijn (1), de afbraakwerken ervan in de 20ste eeuw (2) en (3) de bouw van de schoolcampus met bijhorende structuren.

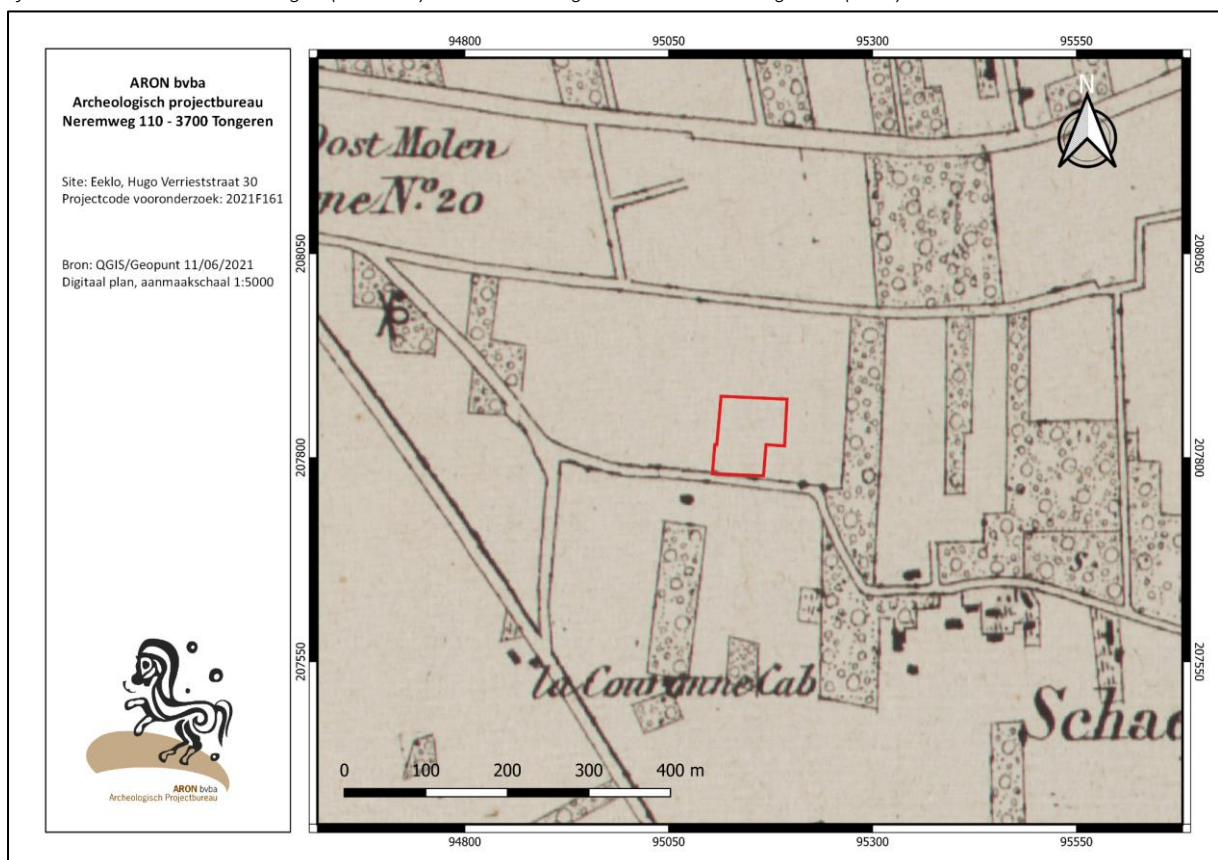
Afb. 15: Detail uit de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgesteld op initiatief van Graaf de Ferraris (1771-1778) met situering van het onderzoekerterrein (rood).

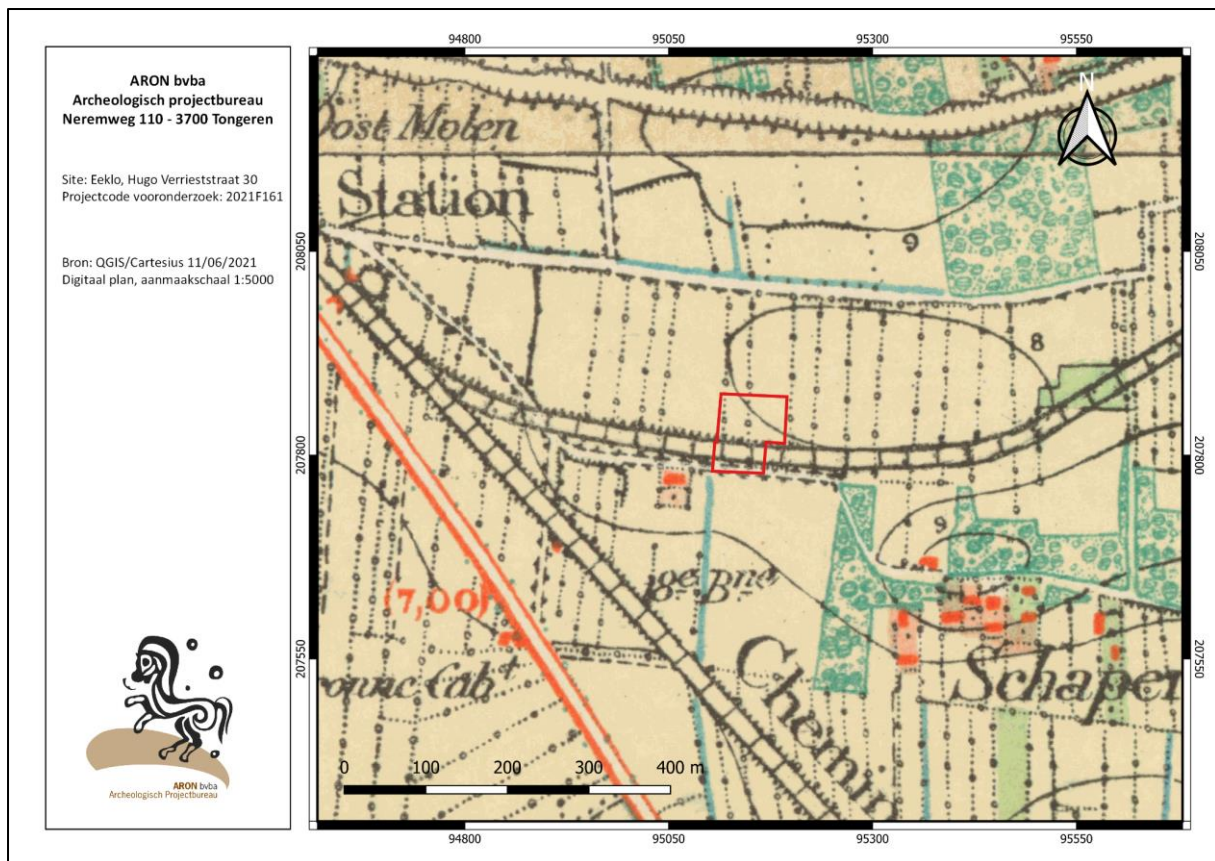
Afb 16: Detail uit de Popp-kaart (1842 - 1879) met situering van het onderzoekterrein (rood).

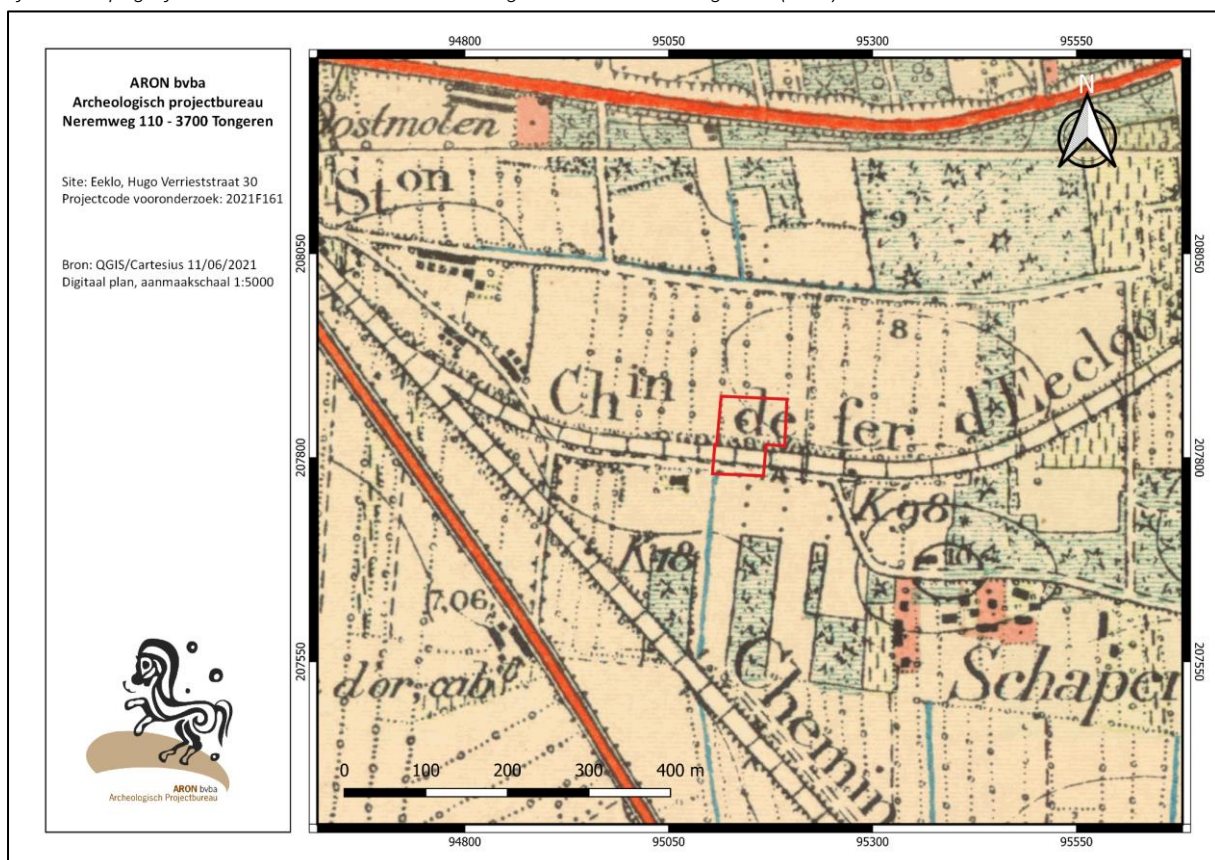
Afb. 17: Atlas van de Buurtwegen (ca. 1841) met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

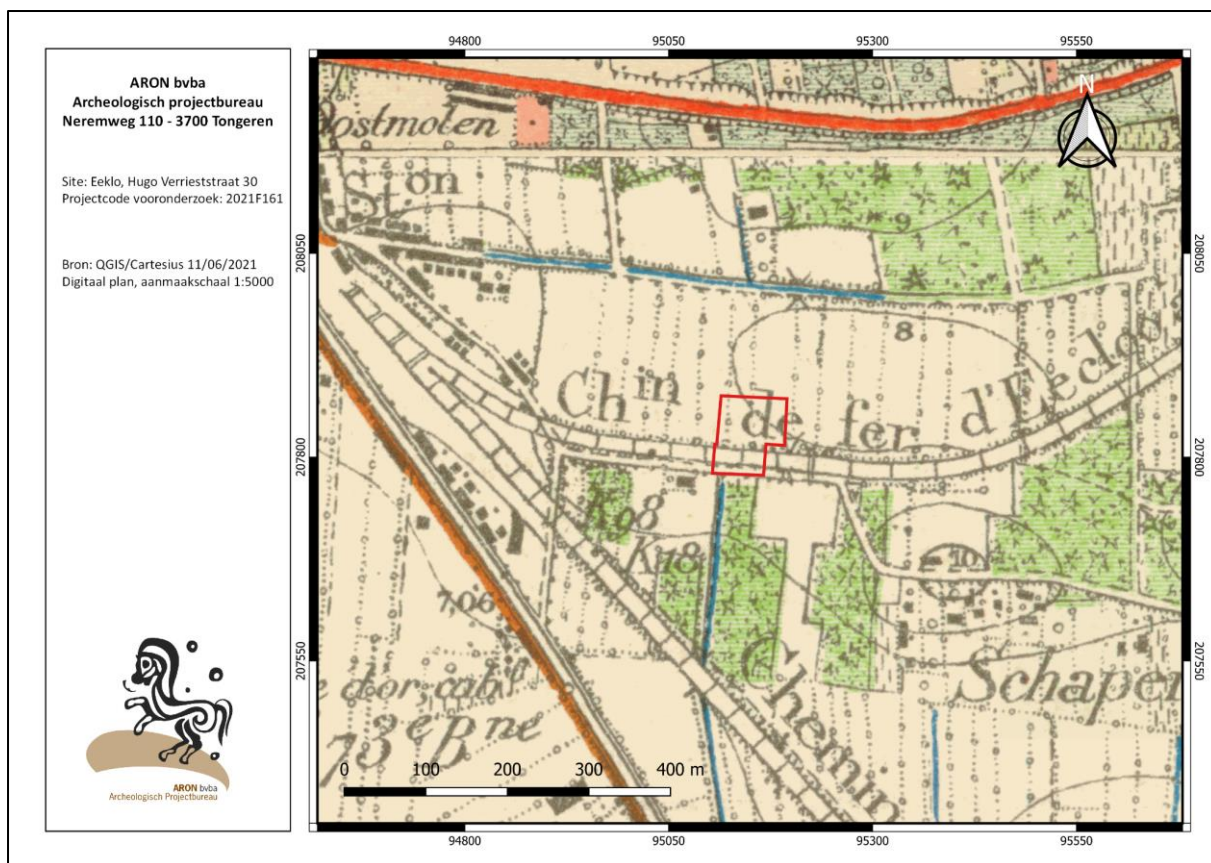
Afb. 18: Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding van het onderzoeksterrein (rood).

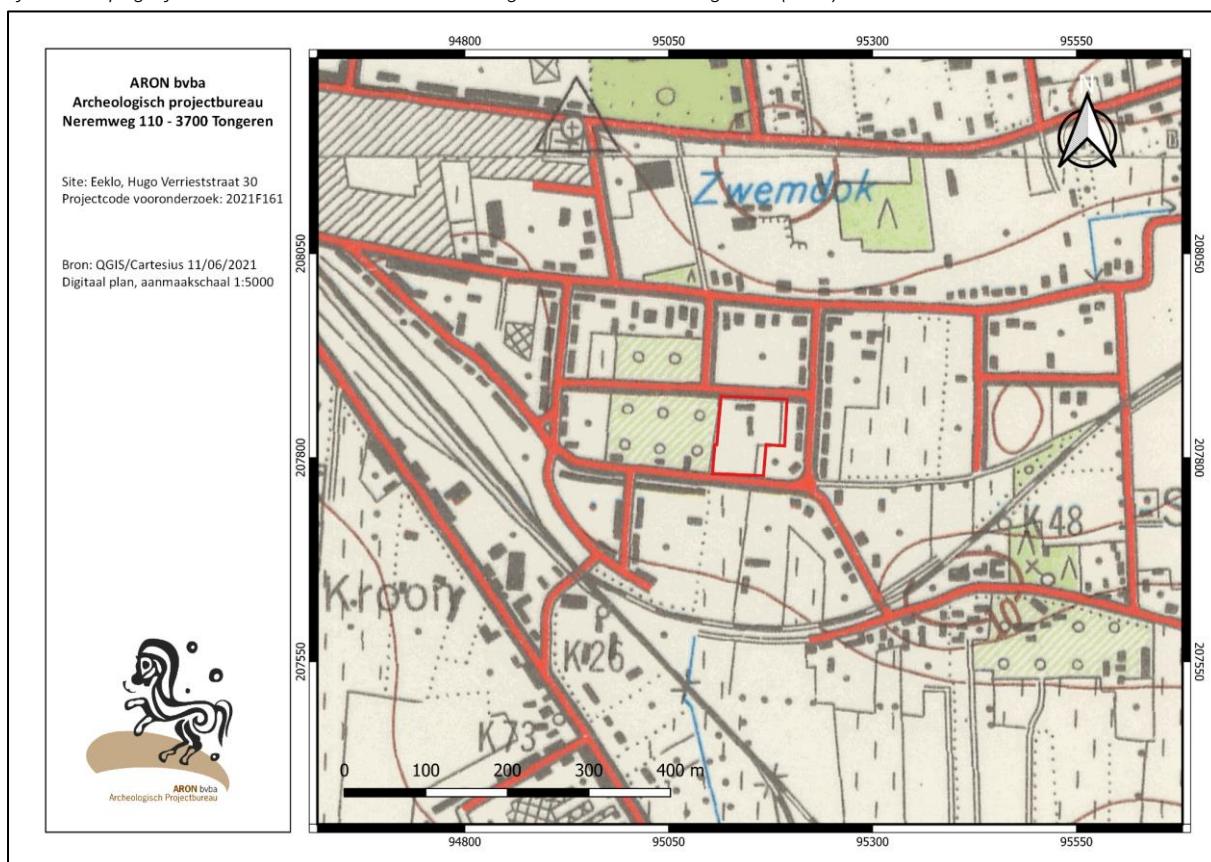
Afb. 19: Topografische kaart uit 1873 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

Afb. 20: Topografische kaart uit 1904 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

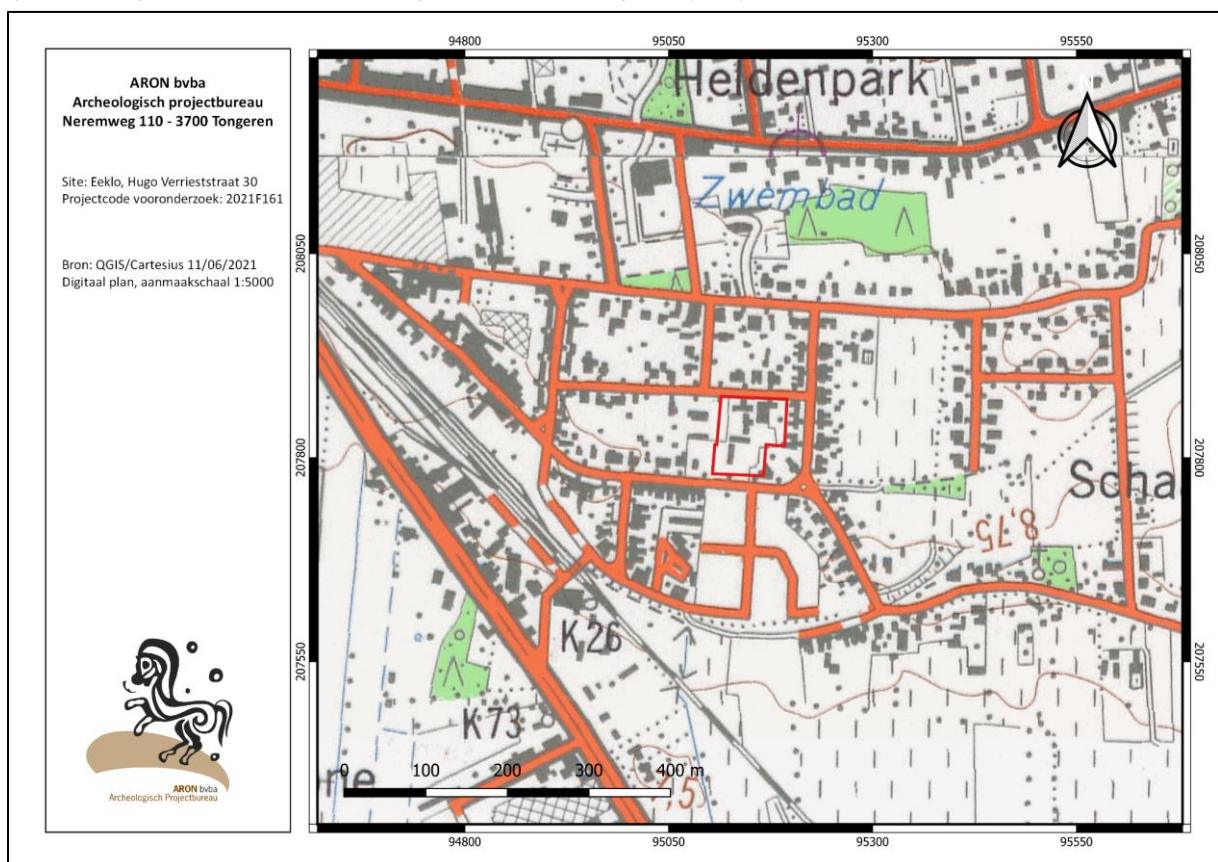
Afb. 21: Topografische kaart uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

Afb. 22 : Topografische kaart uit 1969 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

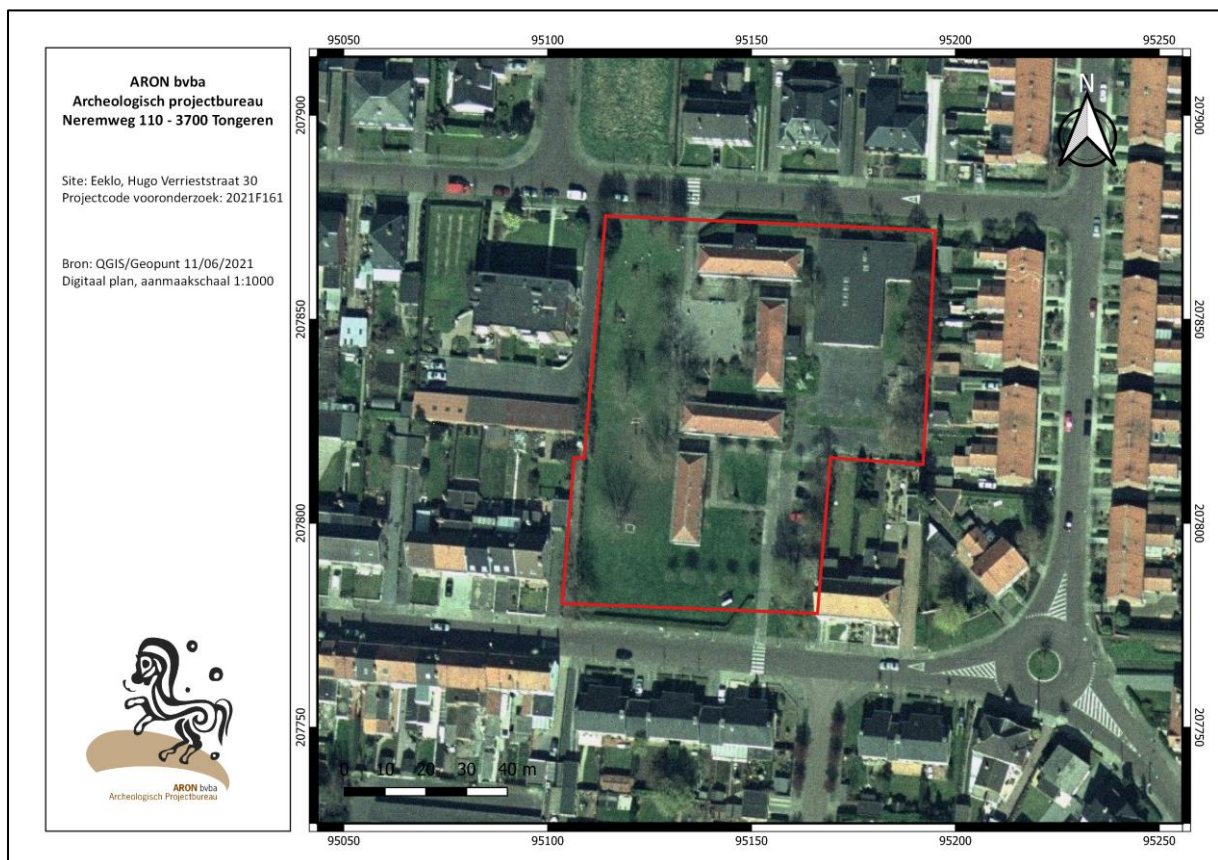
Afb. 23: Orthofoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

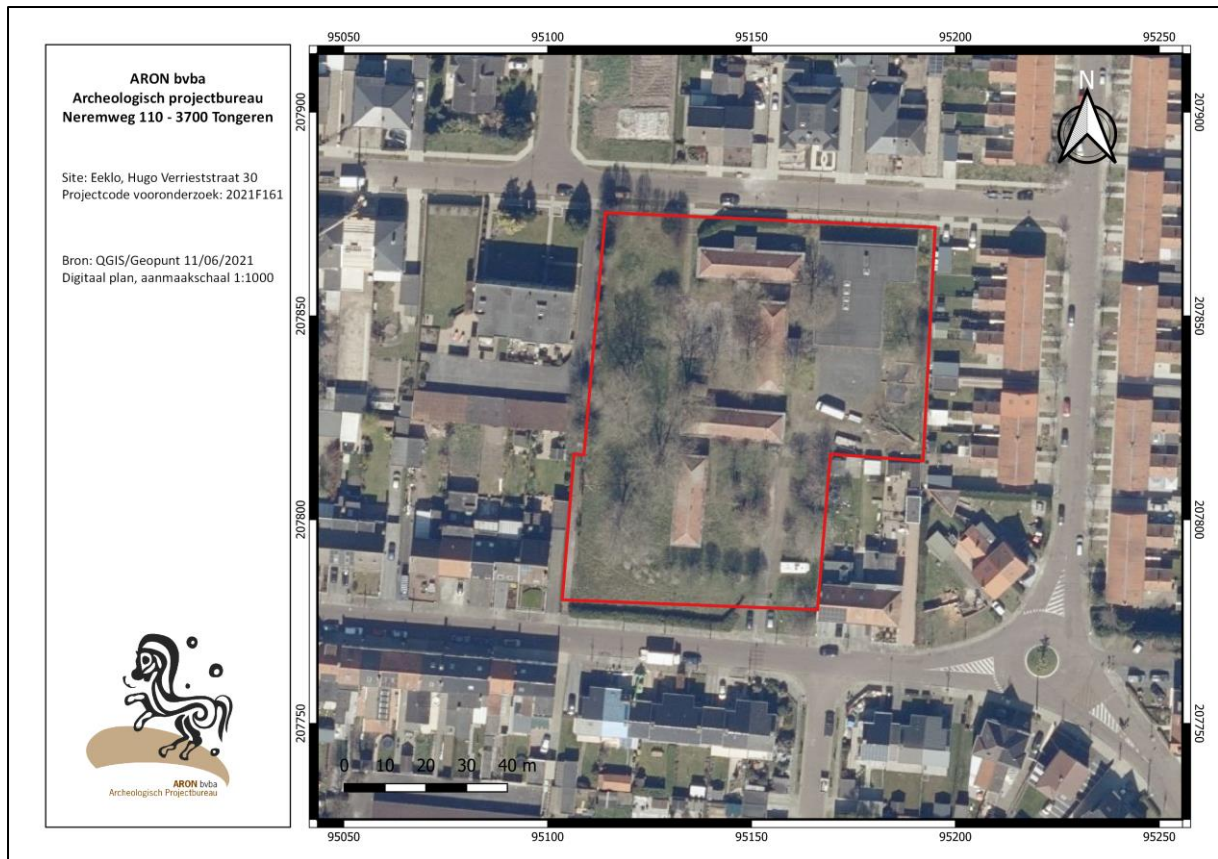
Afb. 24: Topografische kaart uit 1981 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

Afb. 25: Orthofoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

Afb. 26: Orthofoto uit 2000-2003 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

Afb. 27: Orthofoto uit 2020 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood).

2.3 Archeologische situering van het onderzoeksgebied

In de onmiddellijke omgeving (> 250 m) van het onderzoeksterrein zijn er geen CAI-vindplaatsen gekend.

In de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn verschillende CAI Locaties gelegen, maar dit zijn voornamelijk indicatoren op basis van historische en cartografische bronnen of losse vondsten en in mindere mate het gevolg van gravend archeologisch onderzoek.

Onderstaand overzicht maakt een opsomming van de gekende CAI-locaties in een straal van ca. 1 km rondom het projectgebied (Afb. 28).

CAI 165001, op de kruising van de Lekestraat en de Schaperijstraat, indicator van een molen uit de 16de eeuw.

CAI 32067, in de Hospitaalstraat, losse vondst die uit een aantal Romeinse munten bestaat. Er wordt ook een “groenachtige fles met stoppels” vermeld die waarschijnlijk ook in de Romeinse periode te dateren valt.

CAI 31511, in de Raverschootstraat, indicator van een voormalig passantenhuis of hospitaal. De oorsprong van het gebouw zou in de 13de eeuw te dateren zijn en kent een bestaan tot het einde van de 18de eeuw.

CAI 162333 en CAI 165001, langs de Zuidmoerstraat, werden eerst een proefsleuvenonderzoek en daarna een kleine opgraving uitgevoerd. Het onderzoek leverde weinig relevante archeologische informatie op. Tussen de

resultaten van het vooronderzoek en de opgraving is er enige discrepantie. De sporen die als 'prehistorisch' werden geïnterpreteerd in het vooronderzoek zijn wellicht recentere sporen.

CAI 224359, in het Burgemeester Lionel Pussemierplein werd een profsleuvenonderzoek uitgevoerd. De aangetroffen sporen beperken zich tot twee post-middeleeuwse perceleringsgreppels en enkele kuilen. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.

CAI 224200, in de Lionel Pussemierstraat werd een profsleuvenonderzoek uitgevoerd waar grachten uit de late middeleeuwen en grachten en greppels uit de nieuwe tijd werden vastgesteld.

In de onmiddellijke omgeving (> 250 m) van het onderzoeksterrein zijn er drie archeologienota's uitgevoerd:

ID 10925, Oostveldstraat. Ondanks de beschikbare gegevens die ter hoogte van het onderzoeksgebied wezen op een trefkans inzake archeologisch erfgoed, werd op basis van de huidige toestand het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek als beperkt ingeschat. Er werd geen vervolgonderzoek aanbevolen.¹⁹

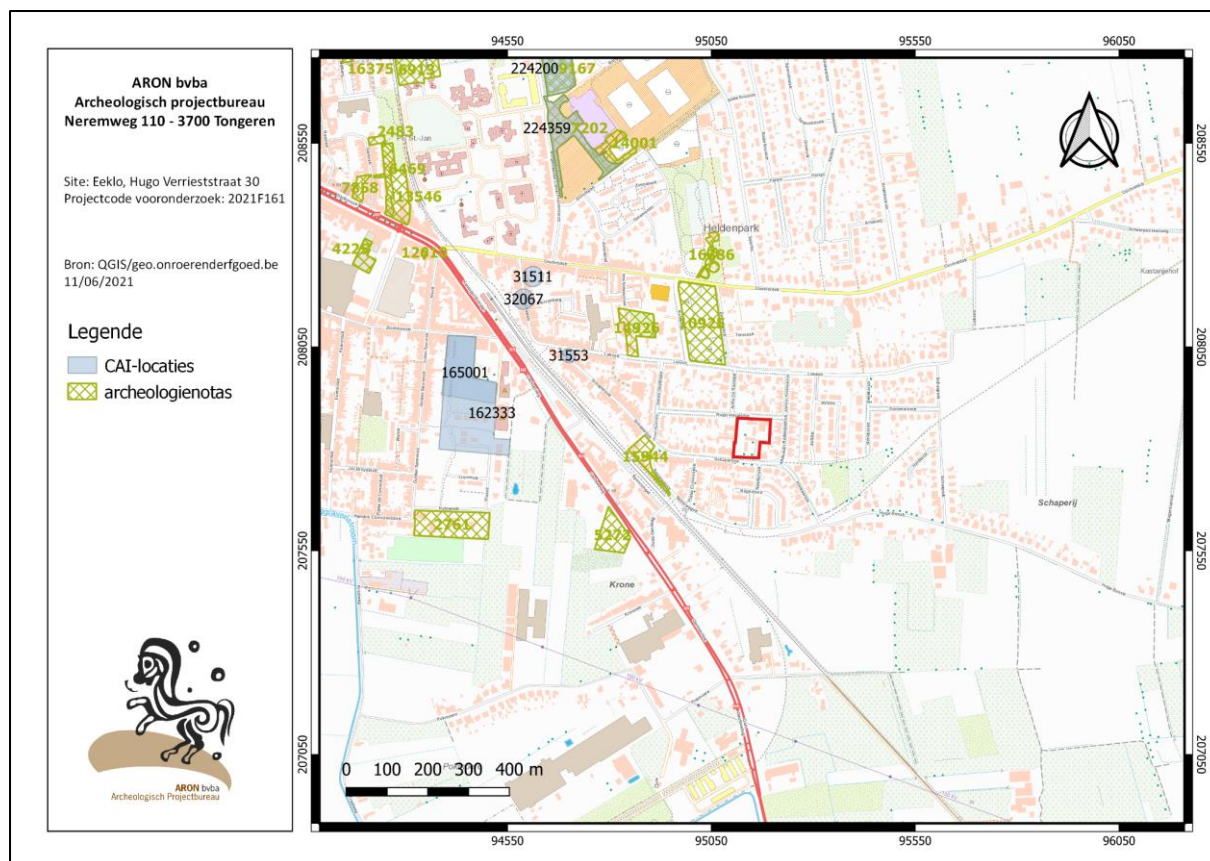
ID 14928, Lekestraat. Ongeacht het onbekende archeologische potentieel van het plangebied, werd geen archeologische vervolgonderzoek geadviseerd. De afbraak van de bestaande gebouwen veroorzaakt niet meer schade aan de archeologische sporen dan dat er al was door de aanleg.²⁰

ID 15944, Schaperijstraat 88. Op basis van het bureauonderzoek alleen kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Door de ingrijpende bouwwerken, werd een reële kans ingeschat op een eventuele verstoring aan het eventueel archeologisch erfgoed. Door de onmogelijkheid om het veldwerk in de loop van de archeologienota uit te voeren, werd een uitgesteld traject geadviseerd, te starten d.m.v. landschappelijk booronderzoek.²¹

¹⁹ WILLAERT A., 2019.

²⁰ DE KREYGER F., GENBRUGGE S. & HOORNE J., 2020.

²¹ ACKE B., BRACKE M. & FONTEYN P., 2020.

Afb. 28: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen (lichtblauw), de archeologienota's (groen) en het onderzoeksterrein (rood) (Uittreksels uit Cartoweb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18008 – www.ngi.be)

2.4 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen

Uit het voorliggend bureauonderzoek blijkt dat het terrein tot heden grotendeels verstoord is.

Tussen jaren '70 van de 19de eeuw en jaren '60 van de 20ste eeuw liep er een spoorlijn in het zuidelijke deel van het projectgebied. In de jaren '60 van de vorige eeuw werden schoolgebouwen aangelegd. Tussen de ontmanteling van de spoorweg en de aanleg van de paden is een egalisatie/regularisatie van het terrein niet uit te sluiten. Ter hoogte van de te slopen schoolgebouwen en verhardingen (ca. 4900 m²) kan een verstoring tot gemiddeld ca. 50 cm (vloerplaat), plaatselijk tot 80 cm (t.h.v. de funderingen) verwacht worden. Het slopen van de verhardingen, kan een verstoring van ca. 30 tot 50 cm veroorzaken.

3. Conclusie

3.1 Vertaling naar archeologische verwachting

In onderstaande paragraaf worden de verschillende gegevens uit het bureauonderzoek samengebracht om het potentieel van het onderzoeksgebied op het voorkomen van enerzijds steentijd artefactensites en anderzijds proto-historische en historische vindplaatsen te bepalen. Ook wordt getracht om uitspraken te doen over de verwachte diepteligging en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische sites.

3.1.1 Archeologisch potentieel

Potentieel voor steentijd artefactensites

Het potentieel op prehistorische artefactensites wordt als **laag** beschouwd.

De oudste menselijke aanwezigheid in Vlaanderen gaat 300.000 jaar terug en wordt gelinkt aan de Neanderthaler. Het gaat om vondsten aangetroffen in een groeve in Kesselt. In een groeve in Veldwezelt en één in Maastricht (Bélvèdere) werden eveneens vondsten van de neanderthaler gedaan die ongeveer 125.000 jaar oud zijn. Bewoning was in deze periode vooral mogelijk tijdens de iets warmere interstadialen en interglacialen. Verondersteld wordt dat kleine groepjes Neanderthalers in de Maasvallei rondtrokken.²²

Tijdens de laatste ijstijd was het overwegend te koud voor bewoning. Het is pas vanaf 15.000 jaar geleden dat het klimaat bij momenten voldoende warm was om bewoning toe te laten, namelijk aan het einde van het Pleniglaciaal van de laatste ijstijd, tijdens het Bølling-Allerød Interstadiaal en op het einde van de Jonge Dryas. Vondsten uit deze periodes kunnen gelinkt worden aan drie verschillende jagersverzamelaarsculturen, zijnde respectievelijk het Magdaleniaan, de Federmessercultuur en de Arhensburgcultuur. Ook in het begin van het huidige geologische tijdsvak, het Holoceen, komt een jagers-verzamelaarscultuur voor nl. de mesolithische mens. Hoewel rond 5300-5200 v. Chr. de eerste boeren van de Lineair bandkeramiek zich in onze streken vestigden, blijft deze niet-agrarische bestaanswijze tot in het vijfde millennium bestaan. Het is pas met de Michelsbergcultuur in het vierde millennium v.Chr. dat er sprake is van een volledig 'neolithische leefwijze'.²³

Een belangrijk kenmerk van de culturen in de steentijd is dat de mens zich voornamelijk voedde door middel van jacht, visvangst en het uit de omliggende ecosystemen verzamelen van voedsel. Deze 'jager-verzamelaars' trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk (dagen, weken) op een verblijf plaats. Het zijn vaak alleen de overgebleven vuurstenen werktuigen die verwijzen naar een dergelijke nederzetting, meestal aangeduid met de term kampement. Uit verschillende studies is gebleken dat veel van deze vindplaatsen met vuursteenartefacten uit het paleolithicum, mesolithicum en vroeg neolithicum voorkomen in overgangsgebieden van nat/laag naar droog/hoog: zogenaamde gradiënten. Dit verband is sterker naarmate de gradiënt markanter is, zoals op de randen van beek dalen. De meeste kampementen van jager-verzamelaars kunnen verwacht worden in de zogenaamde gradiëntzone, die zich uitstrekt vanaf de gradiënt (de grens tussen 'lage/natte' en 'hoge/droge' bodems) tot ca. 200 à 250 m in het droge deel (Afb. 29). Een verklaring voor deze relatie moet worden gezocht in de volgende factoren:

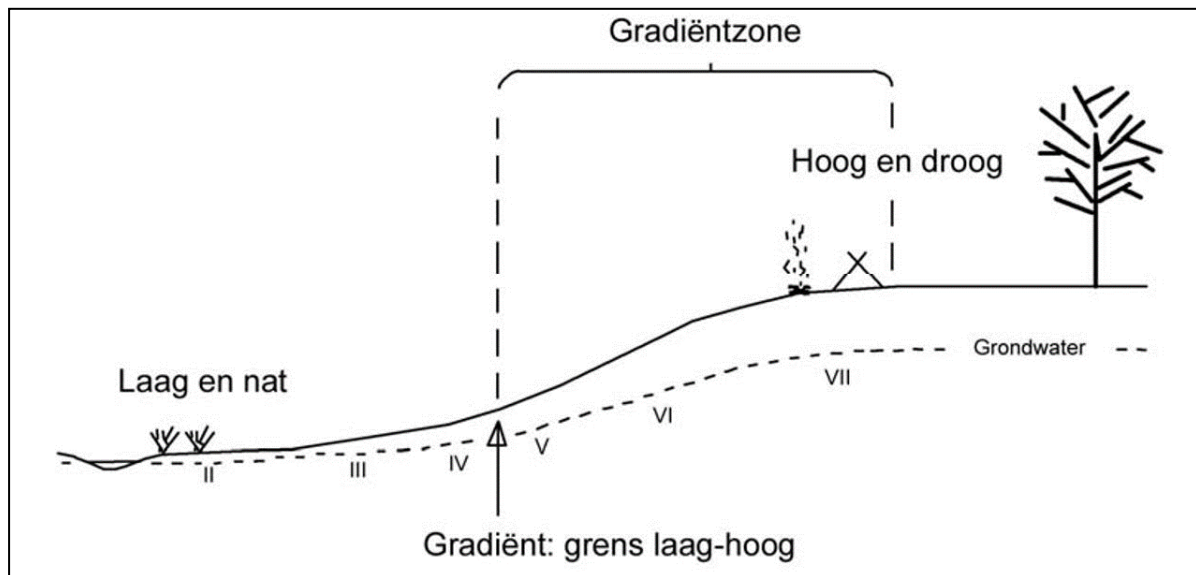
- Landschappelijke gradiënten worden gekenmerkt door het op korte afstand van elkaar voorkomen van een grote verscheidenheid aan vegetatie-typen. Dit brengt voor jager-verzamelaars met zich mee dat op

²² Ball e.a. 2018, 118.

²³ Ball e.a. 2018, 119-123.

dergelijke locaties een grote verscheidenheid aan voedselbronnen op korte afstand voorhanden is in de vorm van planten en dieren.

- Rivier- en beekdalen vormden markante en goed herkenbare elementen in het door bossen gedomineerde landschap. Met name in het Laat Paleolithicum en Mesolithicum vormden de dalen de belangrijkste transportroutes.
- Langs eroderende oevers van rivieren en beken kunnen vuursteenhoudende terrasafzettingen aan het daglicht treden. In een begroeid zandlandschap kan een dergelijke ontsluiting een belangrijke bron van vuursteen zijn.
- Water geldt als constante en betrouwbare voedselbron door de aanwezigheid van vis.
- De nabijheid en bereikbaarheid van (drink-)water.²⁴

Afb. 29: Hypothetisch voorbeeld van een gradiëntzone (M. Verhoeven e a. 2010, fig 33, p.87)

Dit model gaat op voor prehistorische artefactensites van het jong-paleolithicum en het mesolithicum. Het oudere midden-paleolithische landschap heeft namelijk meer bloot gestaan aan voortdurende veranderingen en werd vervolgens bedekt door meters dikke laat-pleistocene pakketten. Uit het huidige landschap kan hierdoor niets worden herleid van wat gunstige bewoningslocaties waren in het midden-paleolithicum.²⁵

De stad Eeklo ontwikkelde zich op een uiterst gunstige locatie, op een droge west-oost georiënteerde zandrug die als een hogere opduiking afsteekt ten opzichte van de nattere zandgronden ten noorden en ten zuiden en die ongetwijfeld een aantrekkingspleister was voor menselijke bewoning en activiteit in het verleden. Het plangebied is gelegen net onderaan de zuidflank van deze zandrug, op de overgang naar de lagere gronden, maar zeer ver van het water. Vermits het terrein in het verleden te ver (> 500 m) van waterlopen was, en dus topografisch in een ongunstige positie gelegen was buiten de gradiëntzone, is het potentieel op het aantreffen van prehistorische artefactensites **laag**. Bovendien ligt er in de omgeving slechts één gekende CAI locatie die mogelijk uit de prehistorische periode dateert (CAI165001-CAI162333), maar waarvan er i.v.m. de interpretatie geen zekerheid bestaat. Tussen de resultaten van het vooronderzoek (CAI 162333) en de opgraving (CAI 165001) is er enige discrepantie. De sporen die als 'prehistorisch' werden geïnterpreteerd in het vooronderzoek zijn wellicht in werkelijkheid recentere sporen.

²⁴ Deeben, J. & E. Rensink (2005), 171-199; M. Verhoeven, G.R. Ellenkamp & D.M.G. Keijers (2010), 87, 101.

²⁵ Verhoeven 2013, 28.

Potentieel voor (proto-)historische sites

Het potentieel op (proto-)historische vindplaatsen kan als **matig** beschouwd worden.

Op basis van de archeologische voorkennis blijkt dat er weinig uitspraken betreffende het archeologisch potentieel voor de ruime omgeving mogelijk zijn.

De vroegste archeologische indicaties dateren uit de steentijd maar omvatten enkel vondsten die niet aan een site gelinkt kunnen worden. Dit geldt ook voor één enkele vondst uit de Romeinse periode (CAI 32067). Voorts komen wel meer attestaties voor uit de volle middeleeuwen en de late middeleeuwen maar deze vindplaatsen zijn enkel aan de hand van historisch onderzoek gekend.

3.1.2 Verwachte diepteligging en gaafheid

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kunnen er niet met zekerheid uitspraken gedaan worden over de verwachte diepteligging en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen.

Uitgaande van de topografische ligging van het onderzoeksgebied en de geraadpleegde aardwetenschappelijke bronnen kunnen we stellen dat archeologische vindplaatsen kunnen voorkomen op zowel hetzelfde niveau als het huidige maaiveld (i.e. onmiddellijk onder de teelaarde), als in een bedekte toestand onder een plaggendeck (cfr. bodemkaart)

Prehistorische artefactensites zijn zeer erosiegevoelig. Van een goede conservering van zulke sites kan daarom pas gesproken worden wanneer blijkt dat het bodemprofiel matig (A-B-C) tot vrijwel intact (A-E-B-C) bewaard is.

Uit historische bronnen is gebleken dat het onderzoeksgebied de laatste eeuwen hoofdzakelijk in gebruik was als akker. Akkererosie kan een nefaste invloed gehad hebben op eventueel aanwezige archeologische sites.

Tussen ca. 1870 en 1960 liep een spoorlijn in het zuidelijke deel van het projectgebied. De aanleg en de ontmantel van de spoorweg kunnen beschouwd worden als een verstoring met onbekende diepte. Ook de recente inrichting van het terrein als schoolterrein zal een impact gehad hebben. Deze impact is momenteel op het terrein grotendeels onbekend, maar kan inschat worden tussen de 30-50 cm voor de verhardingen en tussen de 50-80 cm voor de gebouwen.

3.2 Impact van de geplande werken

De initiatiefnemer plant op een ca. 7600 m² groot gebied langs de Hugo Verrieststraat 30 in Eeklo (prov. Oost-Vlaanderen), kadastraal gekend als Eeklo, 1ste afdeling, Sectie D, nr. 835/Y, de afbraak van een deel van de bestaande panden en omringende verhardingen.

De bodemingrepen met betrekking tot de sloop gaan niet dieper dan de bestaande verhardingen, vloerplaten en funderingen. Voor de afbraakwerken worden machinale bodemingrepen verwacht tot een gemiddelde diepte van ca. 50 cm (vloerplaat en verhardingen), ter hoogte van de funderingen van het gebouw, hetzij plaatselijk, maximaal 80 cm diepte.

Het huidige terreinprofiel blijft na de heraanleg van het grasveld op het volledige terrein behouden met de natuurlijke glooiing tussen de verschillende aangrenzende percelen en straten.

De afbraakwerken gaan niet dieper dan de bestaande funderingen, vloerplaten en verhardingen en zullen bijgevolg enkel bestaande recente verstoringen (de afbraak van de spoorlijn) aansnijden. Er vinden hiervoor zo minimaal mogelijke graafwerken plaats.

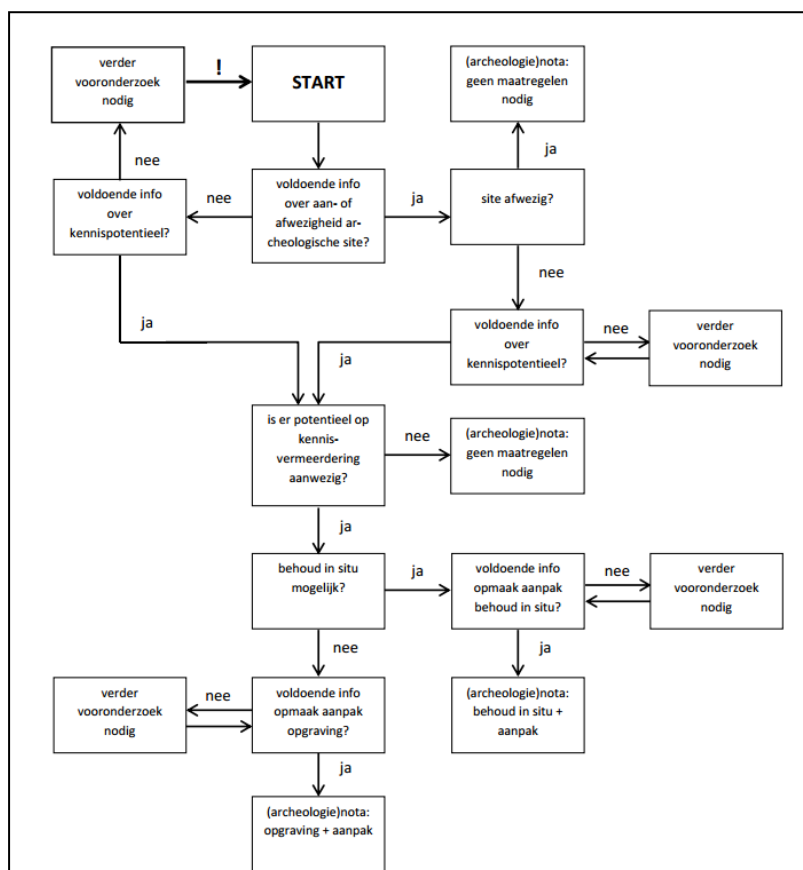
In combinatie met de gegevens van het DHM (kleine anomalieën) en de oude topografische kaarten (spoorlijn in het zuidelijk deel) kan verder worden aangenomen dat het terrein voor de ingebruikname als school deels werd geëgaliseerd.

De daaropvolgende bouw van de schoolcampus veroorzaakte verdere grondverstoringen.

De impact van de geplande werken binnen de huidige vergunningsaanvraag is daarom eerder beperkt.

3.3 Afweging noodzaak vervolgonderzoek

Voor de afweging van de noodzaak voor verder onderzoek maken we gebruik van de beslissingsboom zoals opgenomen in de *CGP 4.0* (Afb. 32).

Afb. 32: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder

vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 4.0, p. 32).

Op basis van het bureauonderzoek is het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee.

Hoewel de aanwezigheid van archeologische sporen niet volledig uitgesloten kan worden, wordt voor het onderzoeksterrein geen vervolgonderzoek aanbevolen. Het kennispotentieel bij verder onderzoek wordt als laag ingeschat, gezien de verstoringen op het terrein die reeds een impact hadden op de bewaringstoestand van het archeologische bodemarchief.

Voor de huidige vergunning is het archeologisch onderzoek hiermee afgerond. Bij een eventueel verdere ontwikkeling van het terrein dient echter een nieuwe archeologienota te worden opgemaakt, waarin een nieuwe impactbepaling wordt uitgevoerd en op basis waarvan een nieuw advies wordt geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Het feit dat voor het huidige dossier geen verder onderzoek wordt geadviseerd, neemt niet weg dat tijdens de geplande werken de meldingsplicht van archeologische vondsten geldt. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

4. Samenvatting

De initiatiefnemer plant op een ca. 7600 m² groot gebied langs de Hugo Verrieststraat 30 in Eeklo (prov. Oost-Vlaanderen), kadastraal gekend als Eeklo, 1ste afdeling, Sectie D, nr. 835/Y, de afbraak van een deel van de bestaande panden en omringende verhardingen.

De te slopen gebouwen maken deel uit van de campus van het GO! in Eeklo. Deze campus bestaat uit een aantal vrijstaande schoolgebouwen waarvan er drie oude schoolgebouwen worden gesloopt.

De bodemingrepen met betrekking tot de sloop gaan niet dieper dan de bestaande verhardingen, vloerplaten en funderingen. De twee gebouwen die onmiddellijk aan de Hugo Verrieststraat liggen, zullen behouden blijven, evenals de bestaande bomen. Het huidige terreinprofiel blijft na de heraanleg van het grasveld op het volledige terrein behouden.

Het onderzoeksterrein situeert zich ca. 1200 m ten zuidoosten van de stadskern van Eeklo en het is gelegen op een langgerekte dekzandrug tussen Maldegem en Eeklo die zich aftekent binnen de lagergelegen Vlaamse Vallei.

Op de Tertiair geologische kaart wordt ter hoogte van het projectgebied de Formatie van Maldegem – Lid van Ursel gekarteerd.

Op de Quartair profieltype kaart ligt het onderzoeksgebied in type DFX: een dekzandfacies (D) op een fluvio-periglaciaal facies (F) op een continentaal Pre-Eemiaan (X).

Op de bodemkaart worden 2 bodemsoorten gekarteerd ter hoogte van het plangebied, Zcg (matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont) en Zbg (droge zandbodems met duidelijke ijzer en/of humus B horizont).

Cartografische bronnen tonen aan dat het onderzoeksterrein gedurende de voorbije eeuwen steeds in gebruik was als akker, veld of bos. Tussen 1870 en 1960 liep er een spoorlijn in het zuidelijke deel van het projectgebied. Tussen 1969 en 1971 werden de schoolgebouwen op het terrein aangelegd en vandaag de dag geldt deze terreinsituatie nog steeds.

In de onmiddellijke omgeving (> 250 m) van het onderzoeksterrein zijn er geen CAI-vindplaatsen gekend.

In de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn verschillende CAI Locaties gelegen, maar dit zijn voornamelijk indicatoren op basis van historische en cartografische bronnen of losse vondsten en in mindere mate het gevolg van gravend archeologisch onderzoek. Op basis van de ligging van het terrein buiten de gradiëntzone wordt het potentieel op prehistorische artefactensites als hoog beschouwd. Het potentieel op (proto-)historische vindplaatsen kan als matig beschouwd worden.

De vroegste archeologische indicaties dateren uit de steentijd maar omvatten enkel vondsten die niet aan een site gelinkt kunnen worden. Dit geldt ook voor één enkele vondst uit de Romeinse periode. Voorts komen wel meer attestaties voor uit de volle middeleeuwen en de late middeleeuwen maar deze vindplaatsen zijn enkel aan de hand van historisch onderzoek gekend.

De afbraakwerken gaan niet dieper dan de bestaande funderingen, vloerplaten en verhardingen en zullen bijgevolg enkel bestaande recente verstoringen (de afbraak van de spoorlijn) aansnijden. Er vinden hiervoor zo minimaal mogelijke graafwerken plaats.

In combinatie met de gegevens van het DHM (kleine anomalieën) en de oude topografische kaarten (spoorlijn in het zuidelijk deel) kan verder worden aangenomen dat het terrein voor de ingebruikname als school deels werd geëgaliseerd.

De daaropvolgende bouw van de schoolcampus veroorzaakte verdere grondverstoringen.

De impact van de geplande werken binnen de huidige vergunningsaanvraag is daarom eerder beperkt.

Hoewel de aanwezigheid van archeologische sporen niet volledig uitgesloten kan worden, wordt voor het onderzoeksterrein geen vervolgonderzoek aanbevolen. Het kennispotentieel bij verder onderzoek wordt als laag ingeschat, gezien de verstoringen op het terrein die een impact hadden op de bewaringstoestand van het archeologische bodemarchief.

Voor de huidige vergunning is het archeologisch onderzoek hiermee afgerond. Bij een eventueel verdere ontwikkeling van het terrein dient echter een nieuwe archeologienota te worden opgemaakt, waarin een nieuwe impactbepaling wordt uitgevoerd en op basis waarvan een nieuw advies wordt geformuleerd voor vervolgonderzoek.

